

# **Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas programma 2008.-2012.gadam**

**Rīga, 2008**

**Saturs**

<b>Izmantotie saīsinājumi</b>	<b>3</b>
<b>Terminu skaidrojumi</b>	<b>4</b>
<b><u>Pirmā sadala</u></b>	<b>6</b>
Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas programmas 2008.-2012.gadam (turpmāk - Programma) sasaiste ar valdības un ministrijas prioritātēm un atbalstītajiem politikas dokumentiem, kā arī plānošanas reģionu attīstības programmās un stratēģijās noteiktajām prioritātēm.	
Programmas pamatojums un situācijas raksturojums.	
<b><u>Otrā sadala</u></b>	<b>16</b>
Programmas mērķi un apakšmērķi, ietekme uz sabiedrību, rīcības virzieni sadarbības veicināšanai, sadarbības politikas rezultāti un politikas rezultātu sasniegšanas rādītāji.	
<b><u>Trešā sadala</u></b>	<b>19</b>
Programmas galvenie uzdevumi un darbības rezultāti, uzdevumu izpildes laika plānojums, piešķirtā un papildus nepieciešamā finansējuma plānojums un par uzdevumu izpildi atbildīgās un līdzatbildīgās institūcijas.	
<b>1.apakšmērķis.</b> Palielināt Latvijā to cilvēku īpatsvaru, kas neformāli un formāli sadarbojas savu un sabiedrības mērķu labā, vairojot sociālo kapitālu.	<b>19</b>
<b>1.1.rīcības virziens.</b> Aktivizēt pašvaldības un NVO, lai radītu iespēju un motivāciju iedzīvotāju sabiedriskajām aktivitātēm. Aktivizēt pašvaldību, NVO un plašsaziņas līdzekļu sadarbību, lai popularizētu veiksmīgu pilsonisko sabiedrību un līdzdalību ar to saistītajos procesos.	<b>19</b>
<b>1.2. rīcības virziens.</b> Veicināt labdarību, tai skaitā brīvprātīgo darbu, individuālo ziedošanu, uzņēmumu filantropiju un nodibinājumu veidošanos.	<b>20</b>
<b>1.3. rīcības virziens.</b> Nodrošināt bērniem un jauniešiem nepieciešamās zināšanas un prasmes savstarpējai sadarbībai un pilsoniskai līdzdalībai.	<b>22</b>
<b>1.4. rīcības virziens.</b> Veicināt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju līdzdalību pilsoniskajā sabiedrībā.	<b>24</b>
<b>2.apakšmērķis.</b> Paaugstināt efektīvu iedzīvotāju, neformālo grupu un NVO līdzdalību politikas procesā pašvaldībās, centrālās valsts pārvaldes un Eiropas Savienības līmenī.	<b>24</b>
<b>2.1. rīcības virziens.</b> Nodrošināt efektīvus un ilglaicīgus mehānismus pilsoniskās sabiedrības līdzdarībai politikas veidošanā, īstenošanā un uzraudzībā, attīstot sociālo dialogu visos līmeņos, saglabājot, uzlabojot un papildinot esošos līdzdalības mehānismus.	<b>24</b>
<b>2.2. rīcības virziens.</b> Nodrošināt iedzīvotājiem pieejamu un saprotamu informāciju, kā arī komunikācijas infrastruktūru pilsoniskās sabiedrības efektīvai līdzdalībai politikas veidošanā.	<b>26</b>
<b>3.apakšmērķis.</b> Attīstīt vidi ilgtspējīgai, uz rezultātu orientētai NVO darbībai.	<b>26</b>
<b>3.1. rīcības virziens.</b> Veicināt NVO darbinieku uz rezultātu orientētas rīcībspējas (kapacitātes) uzlabošanu, lai sasniegtu noteiktos mērķus, kā arī piesaistītu cilvēku un finanšu resursus.	<b>27</b>
<b>3.2. rīcības virziens.</b> Veicināt iedzīvotāju iesaistīšanu NVO, rosinot organizācijas paplašināt biedru loku un iesaistīt mērķa grupas.	<b>28</b>
<b>3.3. rīcības virziens.</b> Veicināt daudzveidīgu finansēšanas avotu un veidu pieejamību NVO sektoram.	<b>28</b>
<b>3.4. rīcības virziens.</b> Pilnveidot un uzturēt atbalsta sistēmu NVO ilgtspējas veicināšanai.	
<b><u>Ceturtnā sadala</u></b> Uzdevumiem atbilstošs piešķirtā un papildus nepieciešamā finansējuma pamatojums.	<b>31</b>
<b><u>Piektā sadala</u></b> Pārskata sniegšanas un novērtēšanas kārtība, programmas aktualizācijas kārtība.	<b>44</b>

### Izmantotie saīsinājumi

<b>ANAP</b>	- Apvienoto nāciju attīstības programma
<b>ANO</b>	- Apvienoto Nāciju Organizācija
<b>BM</b>	- Bērnu un ģimenes lietu ministrija
<b>EM</b>	- Ekonomikas ministrija
<b>ELB</b>	- Eiropas lietu birojs
<b>ES</b>	- Eiropas Savienība
<b>FM</b>	- Finanšu ministrija
<b>IIN</b>	- iedzīvotāju ienākuma nodoklis
<b>IKP</b>	- iekšzemes kopprodukts
<b>IZM</b>	- Izglītības un zinātnes ministrija
<b>ĪUMEPLS</b>	- Īpašu uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāts
<b>ĪUMSILS</b>	- Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts
<b>LBAS</b>	- Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
<b>LDDK</b>	- Latvijas Darba devēju konfederācija
<b>LM</b>	- Labklājības ministrija
<b>LPS</b>	- Latvijas Pašvaldību savienība
<b>MK</b>	- Ministru kabinets
<b>NATO</b>	- North Atlantic Treaty Organisation (Ziemeļatlantijas līguma organizācija)
<b>NVO</b>	- nevalstiskās organizācijas
<b>PB</b>	- Pasaules Banka
<b>PSP</b>	- Pilsoniskās sabiedrības padome
<b>RAPLM</b>	- Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
<b>SLO</b>	- Sabiedriskā labuma organizācija
<b>TM</b>	- Tieslietu ministrija
<b>UR</b>	- Uzņēmumu reģistrs
<b>VAS</b>	- Valsts administrācijas skola
<b>VID</b>	- Valsts ieņēmumu dienests
<b>VK</b>	- Valsts kanceleja
<b>VSS</b>	- Valsts sekretāru sanāksmes
<b>VPIL</b>	- Valsts pārvaldes iekārtas likums
<b>ZM</b>	- Zemkopības ministrija

## Terminu skaidrojumi

**Biedrība** – brīvprātīga personu apvienība, kura nodibināta, lai sasniegtu statūtos noteikto mērķi, kam nav peļņas gūšanas rakstura<sup>1</sup>.

**Brīvprātīgais darbs** – bezatlīdzības darbs vai pakalpojumi, ko sniedz fiziska persona, nestājoties ar biedrību vai nodibinājumu darba tiesiskajās attiecībās, un kas ir vērsti uz biedrības vai nodibinājuma statūtos noteiktā mērķa sasniegšanu<sup>2</sup>.

**Filantropija (labdarība)** – naudas, laika, zināšanu vai citu privāto resursu plānota ziedošana labiem sabiedrības mērķiem, nesaņemot par to nekādu atlīdzību.

**Formāla sadarbība** – sadarbība, kas balstīta uz formalizētām, bieži vien valstiski reģistrētām attiecībām, piemēram, biedrību, nodibinājumu un arodbiedrību darbība.

**Ģeogrāfiska kopiena** – ģeogrāfiski vienota neformāla indivīdu grupa, kuru vieno kāda sociāla identitāte vai kopīgas intereses.

**Ilgspēja** – attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai<sup>3</sup>.

**Kopiena** – neformāla indivīdu grupa, kuru vieno kāda sociāla identitāte vai kopīgas intereses.

**Līdzdalība** – pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanās valsts un pašvaldību politikas veidošanā. Līdzdalība var būt gan pēc valsts pārvaldes institūcijas iniciatīvas (parasti konsultāciju veidā), gan arī pēc pašu iedzīvotāju ierosmes.

**Līdzdarbība** – līdzdalības forma, kura izpaužas kā pilsoniskās sabiedrības aktīva iesaistīšanās publiskās varas uzdevumu formulēšanā, apspriešanā, īstenošanā un novērtēšanā. To parasti konkretizē līdzdarbības līgumi.

**Neformāla sadarbība** – sadarbība, kas parasti balstīta uz mutisku vienošanos un netiek reģistrēta, piemēram, interešu grupu, interneta, brīvā laika pavadīšanas grupu, paziņu grupu u.tml. darbība.

**Nevalstiskais sektors (arī "trešais sektors")** – sabiedrības darbības joma, kuru veido gan formālie, gan neformālie sabiedriskie tīkli un kura pastāv ārpus publiskās varas un biznesa sektora.

<sup>1</sup> Biedrību un nodibinājumu likums, 2.pants;

<sup>2</sup> Biedrību un nodarbinājumu likums, 8.pants;

<sup>3</sup> Ilgtspējīgas attīstības jēdziens definēts ANO Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojumā "Mūsu kopējā nākotne" (saukts arī par Bruntlandes komisijas ziņojumu, 1987) un starptautiski plaši tiek lietots kopš 1992.gada ANO konferences Riodežaneiro "Vide un attīstība";

**Nevalstiskā organizācija** – organizācija, kas darbojas pēc brīvprātības un peļņas negūšanas principa. Saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem – biedrības, nodibinājumi, arodbiedrības un reliģiskās organizācijas.

**Nevalstisko organizāciju (NVO) sektors** – nevalstiskā sektora daļa, kuru veido biedrības un nodibinājumi.

**Nodibinājums** – mantas kopums, kurš nodalīts dibinātāja noteiktā mērķa sasniegšanai, kam nav peļņas gūšanas rakstura<sup>4</sup>.

**NVO sektora ilgtspēja** – NVO sektora spēja pašorganizēties atbilstoši sabiedrības vajadzībām un pielāgoties tām, sasniegt sabiedriski svarīgus mērķus un piesaistīt resursus to īstenošanai.

**Pilsoniskā izglītība** – izglītība, kuras mērķis ir sniegt indivīdam zināšanas, prasmes un iemaņas, kā arī pieredzi, kas nepieciešama viņa sekmīgai un pilnvērtīgai integrācijai un dzīvei pilsoniskā sabiedrībā.

**Pilsoniskā sabiedrība** – sabiedrība, kurā indivīdi sadarbojas ar citiem indivīdiem un publisko varu sabiedrības problēmu risināšanā. Pilsoniskajā sabiedrībā ietilpst dažādu veidu formāli un neformāli veidojumi, kas nodrošina dažādu sabiedrības grupu interešu aizstāvību.

**Sabiedriskā apspriešana** – sabiedrībai atvērts līdzdalības veids, kuru organizē publiska iestāde vai, atsevišķos gadījumos, cita juridiska persona, lai uzzinātu iedzīvotāju viedokli par sabiedrībai svarīgu jautājumu.

**Sabiedriskā labuma organizācija** – biedrība un nodibinājums, kura statūtos, satversmē vai nolikumā norādītais mērķis ir sabiedriskā labuma darbība, kā arī reliģiskā organizācija un to iestādes (turpmāk - reliģiskās organizācijas), kuras veic sabiedriskā labuma darbību, ja šai biedrībai, nodibinājumam un reliģiskajai organizācijai piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss un, ja tā izlieto savus ienākumus, ievērojot Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 11. un 12.pantā noteiktos ierobežojumus.

**Sociālais kapitāls** – sociālās mijiedarbības un sociālo tīklu īpašības, ko cilvēks, cilvēku grupa var izmantot savas darbības efektīvizēšanai.<sup>5</sup>

**Sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas** – cilvēku grupas, kuras nabadzības, nepietiekamas izglītības, diskriminācijas vai citu apstākļu dēļ nespēj pilnībā vai daļēji iekļauties sabiedrībā un, kurām ir liegtas vai apgrūtinātas iespējas realizēt savas tiesības, gūt ienākumus, kas nodrošinātu sabiedrībā pieņemto dzīves līmeni, un saņemt pakalpojumus un preces, kuras tām ir būtiski nepieciešamas.

---

<sup>4</sup> Biedrību un nodibinājumu likums, 2.pants.

<sup>5</sup> LATVIJA. Pārskats par tautas attīstību 2006/2007. Cilvēkkapitāls: mans zelts ir mana tauta? Gelv.red. A.Zobena. Rīga: LU Sociālo un politisko pētījumu institūts, 2007  
IUMSILProg\_160408; Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas programma 2008.-2012.gadam.

**Ziedojums** - manta vai finansiālie līdzekļi, kurus persona (ziedotājs), nodod ziedojuma saņēmējam bez pretpienākuma veikt darbības, kurām ir atlīdzības raksturs.<sup>6</sup>

**Ziedojums sabiedriskā labuma organizācijai** – manta vai finansiālie līdzekļi, kurus persona (ziedotājs), pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, bez atlīdzības nodod sabiedriskā labuma organizācijai statūtos, satversmē vai nolikumā norādīto mērķu sasniegšanai bez pretpienākuma veikt darbības, kurām ir atlīdzības raksturs un kuriem var piemērot nodokļu atvieglojumu.

## **Pirmā sadaļa. Programmas sasaiste ar valdības un ministrijas prioritātēm un atbalstītajiem politikas dokumentiem, kā arī plānošanas reģionu attīstības programmās un stratēģijās noteiktajām prioritātēm.**

Programma izstrādāta, aktualizējot valsts programmu „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana. 2005.-2009.gads.”, kas tika izstrādāta saskaņā ar „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas politikas pamatnostādņem 2005.-2014.gadam” un apstiprināta ar MK 2005.gada 4.marta rīkojumu Nr.141. Programma ir izstrādāta, balstoties uz prioritātēm pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas jomā, kas noteiktas Latvijas nacionālajā attīstības plānā 2007.-2013.gadam un Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas politikas pamatnostādņēs 2005.-2014.gadam.

Par valsts programmas „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana. 2005.-2009.gads” izpildes gaitu Sekretariāts ir sagatavojis divus informatīvos ziņojumus –par laika posmu no 2005.gada 1.septembra līdz 2006.gada 31.augustam un par laika posmu no 2006.gada 1.septembra līdz 2007.gada 31.augustam. Gatavojot informatīvos ziņojumus, t.sk. programmas vidējā termiņa novērtējuma ziņojumu<sup>7</sup> secināts, ka daudzi programmas uzdevumi un aktivitātes vairs nav aktuālas, pietrūkst jaunu pasākumu mērķu sasniegšanai, kā arī mainījies kompetenču sadalījums starp atbildīgajām institūcijām. Tika secināts, ka šādā situācijā optimālākais risinājums ir aktualizēt valsts programmu „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana. 2005.-2009.gads.”.

Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas politikas pamatnostādnes 2005.-2014.gadam nosaka vadlīnijas pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas jomā un Valsts programma „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana. 2005.-2009.gads” ir pamatnostādņu ieviešanas instruments, kā to nosaka MK 2002.gada 12.marta noteikumu Nr.111 „Ministru kabineta kārtības rullis” 19.punkts.

Izstrādājot programmu, ņemts vērā reģionālais aspekts un prioritātes, kas iestrādātas plānošanas reģionu attīstības programmās un stratēģijās.

### **Programmas pamatojums un situācijas raksturojums**

Stipra pilsoniskā sabiedrība ir svarīgs priekšnosacījums, lai nodrošinātu Satversmē noteikto, ka Latvijā suverēna vara pieder Latvijas tautai. Pilsoniska sabiedrība stiprina demokrātiju, tai skaitā, nodrošina kvalitatīvāku publiskās pārvaldes lēmumu pieņemšanu, aktīvāku demokrātisko līdzdalību, varas un pilsoņu savstarpējo saikni un uzticību, sabiedrības

<sup>6</sup> Termins skaidrots Valsts programmas „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana. 2008. – 2012.gads” izpratnē.

<sup>7</sup> Pētījums „Valsts programmas „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana. 2005.-2009.gads” vidēja termiņa novērtējuma ziņojums”, 2007, Z.Miezaine

grupu interešu un tiesību aizsardzību. Tā vairo iedzīvotāju sociālo kapitālu, veicinot iedzīvotāju savstarpējo uzticēšanos, sadarbību un saskaņotu rīcību kopējam labumam.

Ikviena cilvēka dzīves kvalitāti nosaka ne tikai valsts pārvaldes struktūru pieņemtie lēmumi, normas un noteikumi, bet svarīga ir paša cilvēka iniciatīva darbībai ārpus savas ģimenes un draugu loka, kas vērsta uz sabiedrības labumu un norāda uz cilvēka vērtību sistēmu. Aktīva līdzdalība sabiedrības dzīvē un plašu sociālo saišu veidošana vairo ne tikai katra cilvēka sociālo kapitālu, bet arī sekmē sabiedrības sociālo, politisko un arī ekonomisko attīstību. Šāda līdzdalība ir pamats tam, lai cilvēkos veidotos piederības sajūta un identitāte ar savu tuvāko kopienu, pašvaldību un valsti, kā arī nostiprinātos motivācija būt par šīs valsts pilsoņiem.

Latvijas sabiedrībā, kur demokrātijas tradīcijas attīstās, jo īpaši svarīgi ir vairost ikviena cilvēka izpratni par demokrātijas vērtībām, par savu līdzdalību un līdzatbildību demokrātiskajos procesos. Lai šo līdzdalību īstenotu dzīvē, svarīgas gan ģimenē gūtās zināšanas, prasmes un attieksmes, gan tās, kas veidotas uz izglītības bāzes. Kvalitatīvai līdzdalībai pilsoniskā sabiedrībā aktuāla nepieciešamo zināšanu esība, piemēram, zināšanas par demokrātijas būtību un valodu zināšanas, kā arī dažādas prasmes - prasme sadarboties ar citiem pilsoņiem interešu aizstāvībai un dzīves kvalitātes uzlabošanai. Nozīmīgi, lai attīstoties dzīves kopējam līmenim, nepaliktu nepamanītas sociāli mazaizsargāto cilvēku vajadzības un līdzdalības mehānismi sabiedrības dzīvē.

Pilsonisku sabiedrību raksturo atgriezeniskās saites esība, uzticēšanās un sadarbība starp valsti un sabiedrību kopumā. Ne mazāk būtiska ir masu mediju loma sabiedriskās domas veidošanā par pilsonisku sabiedrību.

NVO ir viens no galvenajiem sabiedrības līdzdalības mehānismiem, taču tas nav vienīgais līdzdalības veids. Plānojot ikvienu Programmas pasākumu arī tos, kas vērsti tieši uz NVO līdzdalību un atbalstu, ir domāts par plašākas auditorijas iesaistīšanu un izglītošanu, kā arī par valsts pārvaldes līdzatbildību, jo pilsoniskās sabiedrības joma ir horizontāls jautājums, kas skar izglītības, ekonomikas, vides, reģionālās attīstības u.c. jautājumus.

NVO sektoram ir sava nozīmīga loma politikas veidošanas procesā. Ikdienā politikas veidotāji bieži izmanto NVO kā resursu, lai konsultētos par normatīvās bāzes izstrādi vai saņemtu padomu specifisku jautājumu risināšanā un novērtēšanā. NVO kā politikas novērtētājus izmanto arī starptautiskās organizācijas, gatavojot informatīvos ziņojumus par situāciju Latvijā, piemēram, cilvēktiesību jomā. Valsts pārvaldes iekārtas likums paredz atsevišķu pārvaldes uzdevumu deleģēšanu NVO, tomēr praksē tas nav plaši izplatīts. Šāda nostāja varētu būt skaidrojama ar valsts pārvaldes institūciju neuzticību un dialoga trūkumu ar NVO.

Lai finansiāli atbalstītu NVO darbu, valsts pārvaldes institūcijas izmanto dažādus NVO finansēšanas mehānismus. Šobrīd nepastāv vienota valsts budžeta līdzekļu piešķiršanas un uzskaites kārtība. Tādējādi ministriju finansējuma piešķiršanas mehānisms NVO nav vērtējams kā caurskatāms.

Programma nosaka pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas politikas mērķus, politikas un darbības rezultātus, galvenos virzienus un uzdevumus programmas rezultātu sasniegšanai, izpildes laika plānojumu, nepieciešamā finansējuma plānojumu, par uzdevumu izpildi atbildīgās un līdzatbildīgās institūcijas, pārskata sniegšanas, novērtēšanas un aktualizācijas kārtību.

**Programmas galvenais mērķis ir nodrošināt vidi, lai sekmētu pilsoniskās sabiedrības attīstību, kurā iedzīvotājiem ir motivācija un nav šķēršļu sadarboties sabiedrības jautājumu risināšanā.**

Lai izpildītu Valsts programmā „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana. 2005.-2009.gads” doto uzdevumu „Īstenot pētījumus par pilsoniskās sabiedrības pamatonostādņu īstenošanas gaitu”, 2007.gadā tika veikts pētījums „Valsts programmas „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana. 2005.-2009.gads” vidēja termiņa novērtējuma ziņojums”, kas raksturo patreizējo pilsoniskās sabiedrības attīstības līmeni, kā arī dod iespēju novērtēt pilsoniskās sabiedrības attīstības dinamiku laika periodā no 2003.gada. Pētījums uzrādīja valsts programmas aktualizācijas nepieciešamību, saglabājot programmas mērķu un apakšmērķu grupas, kā arī nepieciešamību, programmas efektivitātes uzlabošanai, precizēt rīcības virzienus.

Situācijas raksturojums ir norādīts atbilstoši trim Programmas apakšmērķiem:

- I apakšmērķis. Palielināt to cilvēku īpatsvaru Latvijā, kas formāli un neformāli sadarbojoties savu un sabiedrības mērķu labā, vairo sociālo kapitālu;
- II apakšmērķis. Paaugstināt iedzīvotāju, neformālo grupu un nevalstisko organizāciju līdzdalības efektivitāti politikas procesā pašvaldībās, centrālās valsts pārvaldes un ES līmenī;
- III apakšmērķis. Attīstīt vidi ilgtspējīgai, uz rezultātu orientētai nevalstisko organizāciju darbībai.

### **I apakšmērķis. Palielināt to cilvēku īpatsvaru Latvijā, kas formāli un neformāli sadarbojoties savu un sabiedrības mērķu labā, vairo sociālo kapitālu**

#### **Iedzīvotāju formālā un neformālā sadarbība**

Iedzīvotāju formālā un neformālā sadarbība ir būtisks pilsoniskās sabiedrības attīstības rādītājs. Lai izsekotu Latvijas iedzīvotāju formālās sadarbības tendencēm tiek piedāvāts trīs sabiedriskās domas aptauju<sup>8</sup> rezultātu salīdzinājums.

Ja 1998.gada dati liecina, ka apmēram 80% iedzīvotāju nav nevienas organizācijas biedri, tad 2003.gada novembrī vairs tikai 53% iedzīvotāju, 2004.gada septembrī 61,9% iedzīvotāju atzīmē, ka “nekur nepiedalās”, 2006.gadā šis skaits ir 67% un 2007.gadā – attiecīgi 62%.

*1.tabula Iedzīvotāju īpatsvars, kas nav nevienas sabiedriskās organizācijas biedri un neiesaistās to darbībā*

<b>Gads/rādītājs</b>	<b>1998</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>
Iedzīvotāju īpatsvars, kas nav nevienas sabiedriskās organizācijas biedri un neiesaistās to darbībā, %	80	53	61,9	67	62

*Avots:* Valsts programmas „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana. 2005.-2009.gads” novērtējuma ziņojums

Iedzīvotāju aptaujas parāda, ka NVO (ieskaitot reliģiskās organizācijas, arodbiedrības un sporta un atpūtas klubus) darbojas apmēram trešā daļa sabiedrības (36,8%)<sup>9</sup>. Visvairāk iedzīvotāju – apmēram 1/10 daļa darbojas reliģiskajās organizācijās un draudzēs, ap 8% – arodbiedrībās un ap 7% darbojas mākslinieciskās pašdarbības kolektīvos un tikpat – sporta un atpūtas klubos. Vismazāk iedzīvotāju darbojas organizācijās, kas strādā sabiedriskā labuma jomās – sociālā atbalsta, vides, cilvēktiesību, pilsoniskās sabiedrības veicināšanas, pretkorupcijas, izglītības veicināšanas organizācijās – katrā no šīm jomām iesaistīto cilvēku

<sup>8</sup> Baltijas datu nams, Pētījumu un rīcības programma “Ceļā uz pilsonisku sabiedrību”. Rīga: 1998, <http://www.integracija.gov.lv/index.php?id=56&sadala=22>, pēdējo reizi skat. 10.06.2007.

<sup>9</sup> Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS, 2007.gada jūlijs (primārie dati). IUMSILProg\_160408; Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas programma 2008.-2012.gadam.



Īpatsvars svārstās no 0,5 līdz 3 procentiem. Politiskās partijās un apvienībās iesaistīto cilvēku īpatsvars arī ir ļoti zems - tas svārstās 1 – 2 % robežās<sup>10</sup>.

### NVO dibināšanas dinamika

NVO skaits Latvijā kopš neatkarības atjaunošanas ir nepārtraukti pieaudzis (skat. 2.tabulu). Vērtējot atsevišķi laika periodu, kopš tiek īstenota valsts programma, var redzēt, ka 2005.gadā, bet jo īpaši 2006.gadā, ir bijuši visaugstākie NVO dibināšanas rādītāji.

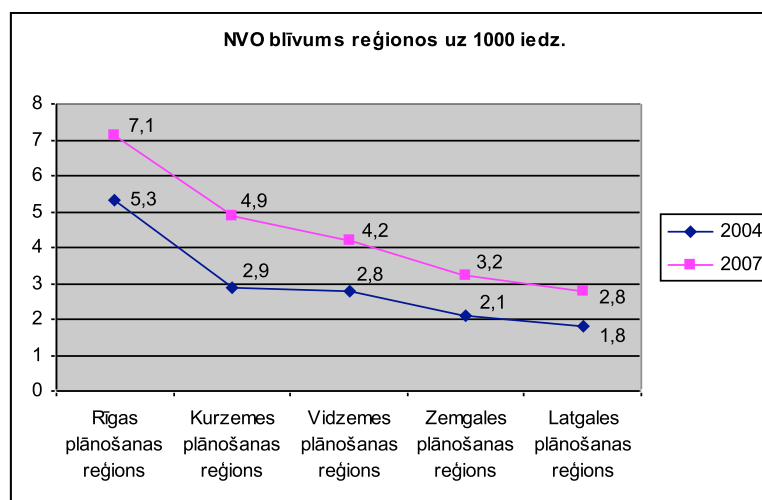
2.tabula NVO dibināšanas dinamika

Gads	Attiecīgajā gadā nodibināto NVO skaits	Kopā (NVO skaits)
1991	56	56
1993	996	1085
1995	480	2159
1997	625	3535
1999	698	4923
2001	793	6656
2003	775	8208
2005	960	9979
2007	991	12216

Avots: Lursoft

Tomēr NVO pārklājums visā Latvijas teritorijā ir nevienmērīgs, lielāks NVO skaits ir ekonomiski attīstītākajos – Rīgas, Vidzemes un Kurzemes reģionos.

1.attēls NVO blīvums pa plānošanas reģioniem uz 1000 iedzīvotājiem<sup>11</sup>



Avots: Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS, Sabiedrības integrācijas aktuālākie aspekti, 2006.gada marts – maijs, 16.lpp.; Pārskats par nevalstisko organizāciju sektoru, K.Gaugere, 2004

2007.gadā visaugstākais NVO blīvums novērojams Rīgas rajonā – 7,6 NVO uz 1000 iedzīvotājiem, viszemākais Ludzas rajonā – 2 NVO uz 1000 iedzīvotājiem (skat. 1.attēlu). Vidējais NVO blīvums Latvijā 2004.gadā bija 3,7 NVO uz 1000 iedzīvotājiem, savukārt Rīgā šis skaits bija 5,3, bet, piemēram, Ludzas rajonā – tikai 0,8 NVO.

<sup>10</sup> Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS, Sabiedrības integrācijas aktuālākie aspekti, 2006.gada marts – maijs, 19.lpp. un 2007.gada jūlijs (primārie dati).

Pastāv sakarība starp labklājības līmeni un organizāciju blīvumu: kur ir lielāks NVO blīvums, iedzīvotājiem ir lielāki ienākumi un mazāks bezdarbs.<sup>12</sup>

### **Brīvprātīgais darbs**

Brīvprātīgais darbs, tāpat kā ziedošana, ir būtisks sabiedrību raksturojošs rādītājs. Jo stiprākas ir pilsoniskās sabiedrības tradīcijas, jo biežāk cilvēki ziedo ne tikai naudu, bet arī savu laiku, prasmes, zināšanas utml., iesaistoties brīvprātīgajā darbā. Valsts programmas ietvaros izstrādātajā ziņojumā aptaujātie eksperti apgalvo, ka situācija brīvprātīgā darba jomā Latvijā pēdējos gados ir uzlabojusies.

Arvien vairāk cilvēku, it sevišķi jaunieši, izmanto izdevību iesaistīties brīvprātīgajā darbā (piemēram, NATO valstu un valdību vadītāju sanāksmē 2006.gadā, Skolu jaunatnes dziesmu un dejas svētkos u.t.t.). Pēdējā laikā jaunieši izmanto aizvien biežāk brīvprātīgā darba iespējas ārvalstīs. Brīvprātīgais darbs kļūst arvien nozīmīgāka dzīves apraksta (CV) sastāvdaļa, it sevišķi tiem jauniešiem, kuri vēlas strādāt vai studēt ārzemēs.

2007.gadā veiktā iedzīvotāju aptauja<sup>13</sup> parāda, ka pēdējā gada laikā kā brīvprātīgie ir strādājuši 24,3% respondentu. Vērā ņemams ir fakts, ka 2006.gadā uz NATO samita biroja aicinājumu pieteikties darbam par NATO samita brīvprātīgo pieteicās 2361 Latvijas iedzīvotājs, kas bija 4 reizes vairāk nekā bija nepieciešams.

Vienlaicīgi jāatzīmē, ka NVO Institūta pētījums „Kā trūkst brīvprātīgo kustības izaugsmei Latvijā” (2007) norāda, ka būtisks trūkums brīvprātīgo kustības attīstībai ir informācijas trūkums gan par brīvprātīgo pieprasījumu, gan piedāvājumu. Vairumam NVO, kas piesaista brīvprātīgos, trūkst resursu, lai šo darbu darītu kvalitatīvi. Netiek novērtēta brīvprātīga darba nozīme, sabiedrībā tam ir zems prestižs.

Lai gan normatīvās bāzes vide būtisks šķēršļus brīvprātīgo kustībai nerada, tomēr prakse pierāda, ka brīvprātīgo kustības pilnvērtīgai attīstībai trūkst precīza tiesiskā regulējuma.

### **Ziedotāji**

Būtisks pilsoniskās sabiedrības attīstības rādītājs ir labdarība, tāpēc viens no programmas mērķiem ir ziedošanas kultūras veicināšana. Iedzīvotāju aptauja<sup>14</sup> parāda, ka 2007.gadā apmēram 19% sabiedrības ir ziedojuši vai citādi iesaistījušies labdarībā.

2007.gada aptaujas<sup>15</sup> rezultāti, liecina, ka NVO jomas, kurām cilvēki būtu gatavi ziedot, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, nav būtiski mainījušās. Visvairāk (20%) respondentu ir gatavi atbalstīt reliģiskās organizācijas, 18,2% respondentu ir gatavi ziedot trūcīgo un sociāli mazaizsargāto personu grupām, 11% ar veselības aizsardzību saistītām organizācijām, tāpat 11% labprāt atbalstītu vides NVO. Nemainīgi zems palicis to respondentu skaits, kas gatavi ziedot sieviešu kustībām, pilsoniskās sabiedrības veicināšanai, etnisko minoritāšu organizācijām. Politiskajām partijām 2007.gadā gatavi ziedot bija 0,9% iedzīvotāju, kas ir salīdzinoši zems rādītājs.

Kā pozitīvs fakts ir jāatzīmē, ka arvien attīstās ziedošana ar interneta starpniecību<sup>16</sup>, televīzijas rīkotās Labestības dienas un līdzīgās ziedojumu piesaistes akcijas, kurās katrā

<sup>12</sup>K.Gaugere, Pārskats par nevalstisko organizāciju sektoru Latvijā., <http://www.politika.lv/index.php?id=5710>, 2004

<sup>13</sup> Tīrgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS, 2007.gada jūlijs (primārie dati).

<sup>14</sup> Tīrgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS, 2007.gada jūlijs (primārie dati).

<sup>15</sup> Tīrgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS, 2007.gada jūlijs (primārie dati).

<sup>16</sup> [www.ziedot.lv](http://www.ziedot.lv)

ziedo vismaz vairākus desmitus tūkstošus LVL, arī kopienu fondos „mazie ziedojumi” no cilvēkiem, kuru budžetos nekad iepriekš nebija tādas ieplānotas izdevumu pozīcijas kā "ikgadēji ziedojumi".

Pēc FM datiem pēdējos trīs gados palielinās to juridisko personu skaits, kas iesaistās ziedošanā, tādejādi saņemot nodokļu atvieglojumus. Galvenās ziedošanas jomas ir sports, izglītība un kultūra. Piemēram, akcija "Skolas soma", ko vairākus gadus organizē portāls Ziedot.lv, ik gadus saņem aizvien lielāku atsaucību. Ja 2006.gada akcijā tika ziedoti 14 437,14 LVL, tad 2007.gadā jau 23 730 LVL. Akcijā iesaistījās ne tikai uzņēmēji, bet arī kopienu fondi, kas sekmīgi piesaistīja vietējos ziedotājus.

#### Mērķa virzienā identificētās problēmas:

- Nepietiekamas zināšanas, prasmes un vāja motivācija līdzdalībai pilsoniskās sabiedrības procesos;
- Ierobežotas iespējas sociāli mazaizsargātajām grupām iesaistīties pilsoniskās sabiedrības aktivitātēs.

## **II apakšmērķis. Paaugstināt iedzīvotāju, neformālo grupu un NVO līdzdalības efektivitāti politikas procesā pašvaldībās, centrālās valsts pārvaldes un Eiropas Savienības līmenī**

### **ES līmenis**

Kopš Latvija ir kļuvusi par ES dalībvalsti, NVO ir radušās jaunas līdzdalības iespējas ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu ES. Tomēr kvalitatīvas un efektīvas līdzdalības nodrošināšanai ir nepieciešamas gan zināšanas, gan iemaņas to praktiskā pielietošanā.

Apkopojot Latvijas NVO līdzšinējo pieredzi Eiropas līmeņa interešu aizstāvībā var secināt, ka, lai nodrošinātu veiksmīgu savas mērķa grupas interešu aizstāvību dažāda līmeņa pārvaldes struktūrās gan lēmuma pieņemšanas, gan realizācijas procesā, pastāv būtiski priekšnoteikumi:

- spēcīga nacionālā jumta organizācija (nozari un organizāciju apvienību pārstāvoša NVO), kas pārstāv iespējami plašāku un daudzveidīgāku mērķa grupu, ir gatava sarunām reģionālā, nacionālā, un starptautiskā līmenī;
- laba sadarbība ar ES attiecīgo mērķa grupu pārstāvošo jumta organizāciju, aktīva nacionālās organizācijas iesaiste.<sup>17</sup>

Lai pārrunātu pusēm svarīgos jautājumus, ES divas reizes gadā tiek organizētas augstākā līmeņa sanāksmes sociālajos jautājumos, kurās tiekas Eiropas sociālo partneru, Eiropas Savienības Padomes (turpmāk – Padome) un Eiropas Komisijas (turpmāk – Komisija) pārstāvji. To laikā sociālajiem partneriem ir iespēja ierosināt, viņuprāt, aktuālos jautājumus apspriešanai Padomē.

Lai izstrādātais un pieņemtais tiesību akts/politikas dokuments būtu plašāk atbalstīts un tā ieviešana būtu efektīvāka, Komisija, izstrādājot priekšlikuma projektu, ir ieinteresēta sadarboties ar dalībvalstu ekspertiem, bieži izmantojot NVO resursus.

Sadarbības tīkli apvieno organizācijas, kas ir aktīvas un darbojas konkrētajā jomā savās valstīs un daudzām no tām sekretariāti atrodas Briselē. Eiropas sadarbības tīklu biedri var ne tikai ietekmēt lēmumus, bet apgūt interešu aizstāvības iemaņas un arī identificēt jaunus sadarbības partnerus starptautiskā līmenī.

MK 2005.gada 16.augusta noteikumi Nr.596 „Latvijas Republikas nacionālo pozīciju Eiropas Savienības jautājumos izstrādes, apstiprināšanas un pārstāvēšanas kārtība” nosaka

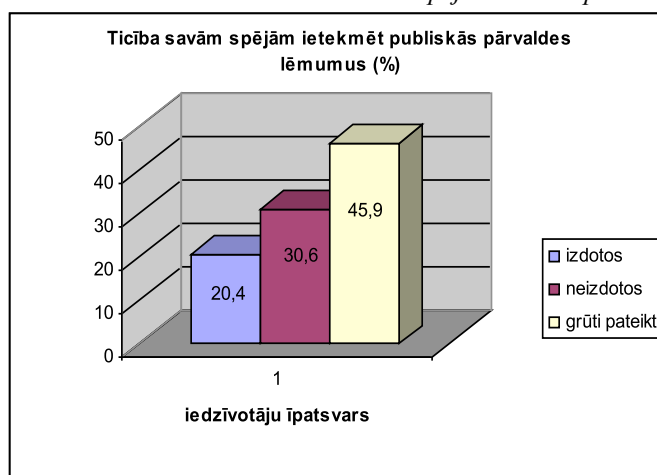
<sup>17</sup> G.Anča, Biedrības „Latvijas cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija SUSTENTO” valdes priekšsēdētāja, 2007

kārtību, kādā NVO tiek iesaistītas nacionālo pozīciju sagatavošanā. Ārlietu ministrija ir nacionālo pozīciju izstrādes koordinējošā institūcija Latvijā.

### Centrālās valsts pārvaldes līmenis

Pārliecība par savām spējām ietekmēt notikumus ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas nosaka iedzīvotāju līdzdalību sabiedrības dzīvē. Iedzīvotāju aptauja<sup>18</sup> parāda, ka apmēram 1/5 daļa (20,4 %) iedzīvotāju tic, ka, mēģinot aizstāvēt savas tiesības valsts vai pašvaldību iestādēs, varētu ietekmēt pieņemto lēmumu saturu.

2.attēls Ticība iespējai ietekmēt publiskās pārvaldes lēmumus



Avots: Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS, 2007. gada jūlijs (primārie dati)

Kopš tiek īstenota valsts programma (2005.-2009.), ir parādījušies jauni un pilnveidoti esošie NVO un valsts pārvaldes sadarbības mehānismi:

- parakstīts NVO un MK sadarbības Memorands (15.06.2005.);
- izveidota NVO un MK sadarbības memoranda īstenošanas padome (MK 2006.gada 10.janvāra noteikumi Nr.22 „Nevalstisko organizāciju un MK sadarbības memoranda īstenošanas padomes nolikums”);
- noticis NVO un Saeimas forums (28.05.2007.);
- NVO pārstāvji darbojas Sabiedriskā labuma komisijā;
- NVO aizvien vairāk iesaistās starpinstitucionālās darba grupās, konsultatīvajās padomēs, komisijās. Sniedz atzinumus par normatīvajiem aktiem un politikas plānošanas dokumentiem. Uzlabojas valsts pārvaldes institūciju mājas lapās pieejamās informācijas kvalitāte un pieejamība;
- Katra ministrija ir deleģējusi koordinātoru sadarbībai ar NVO;
- Pašvaldību vadības līmenī aizvien lielāka uzmanība tiek veltīta sabiedrības integrācijas, t.sk. pilsoniskās līdzdalības jautājumu attīstībai, piemēram izstrādājot sabiedrības integrācijas programmas.

### NVO un MK sadarbības memorands

NVO un MK sadarbības memoranda (turpmāk –memorands) projekta gatavošana tika iniciēta no nevalstiskā sektora puses pēc 21 NVO pārstāvju tikšanās ar Ministru prezidentu A.Kalvīti 2005.gada janvārī. Memorands ir izstrādāts ar mērķi sekmēt efektīvas un sabiedrības interesēm atbilstošas valsts pārvaldes darbību, nodrošinot pilsoniskās sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanas procesos. Memoranda teksta sastādīšanas gaitā priekšlikumus

<sup>18</sup> Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS, 2007. gada jūlijs (primārie dati). IUMSILProg\_160408; Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas programma 2008.-2012.gadam.

un viedokli izteica vairāk nekā 40 NVO. Memoranda parakstīšana notika 2005.gada 15.jūnijā, piedaloties valdības pilnvarotajam pārstāvim – Ministru prezidentam A.Kalvītīm un 57 NVO pārstāvjiem. 2007.gada beigās kopumā sadarbības memorandu parakstījušas jau 146 NVO.

3. tabula Sadarbības memoranda parakstīšanas dinamika

<b>Datumi, kad notikusi sadarbības memoranda parakstīšana</b>	2005.gada 5.jūnijā	2006.gada 9.februārī	2006.gada 30.augustā	2007.gada 7.februārī
<b>Organizāciju skaits</b>	57	14	19	18

Avots: www.mk.gov.lv

Sadarbības memoranda īstenošanu ikdienā uzrauga NVO un MK sadarbības memoranda īstenošanas padome, kuras sastāvā ir gan valsts institūciju, gan NVO pārstāvji. Sadarbības memoranda ietvaros NVO ir iespēja izvirzīt valsts iestāžu darba kārtībā noteiktām sabiedrības grupām aktuālus jautājumus, iniciēt tiesiskās vides pilnveidošanu, kā arī efektīvi un operatīvi risināt sektoram svarīgus jautājumus.

Ministru prezidents ir iedibinājis arī tradīciju – nozaru NVO uzklausišanu, apspriežot ministriju darba plānus, kas ir ļoti efektīvs līdzeklis, lai regulāri sekotu līdzi tam, vai valsts institūciju darba kārtība sakrīt ar organizētās pilsoniskās sabiedrības priekšstatu par aktuālajiem un darba kārtībā iekļaujamajiem jautājumiem.

#### **NVO līdzdalība valsts sekretāru sanāksmēs un atzinumu sagatavošana**

Kopš 2002.gada, kad NVO pārstāvji piedalās VSS, pakāpeniski palielinās NVO sniegto atzinumu skaits par politikas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu projektiem. Biedrība „Latvijas Pilsoniskā alianse” izsūta aicinājumus sniegt atzinumus par normatīvo aktu un politikas plānošanas dokumentu projektiem 400 adresātiem, savukārt iespēju parakstīties uz MK mājas lapas ziņām izmantojuši 411 adresāti. Vēl aptuveni 400 sabiedrības pārstāvji izmanto Valsts kancelejas piedāvāto iespēju saņemt paziņojumus par aktualitātēm un jaunajiem tiesību aktu projektiem, kas iekļauti VSS, MK komitejas un MK darba kārtībā.

Jāatzīmē, ka kopš 2002.gada beigām MK sēdes ir atklātas un tajās var piedalīties arī sabiedrības un NVO pārstāvji, kuri izteikuši interesi par MK dienas kārtībā iekļautajiem tiesību aktu projektiem.

Lai iesaistītu NVO politikas plānošanā un novērtēšanā, katra ministrija ir deleģējusi pārstāvi sadarbībai ar NVO. Ministriju un īpašu uzdevumu ministru sekretariātu deleģēto koordinators sniegtā informācija norāda, ka ir vairumā iestāžu ir izveidojusies veiksmīga sadarbība ar NVO. NVO sektors var ietekmēt lēmumu pieņemšanu, piedaloties ministriju konsultatīvajās padomēs, darba grupās, kā arī atzinumu sagatavošanā u.tml.

#### **Informācijas kvalitāte un pieejamība**

2007.gada 6.martā pieņemti MK noteikumi Nr.171 “Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā”, kas paredz nodrošināt plašāku informācijas pieejamību. Minēto noteikumu 11.1.5. apakšpunkts paredz mājas lapā ievietot „informāciju par iestādes sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām (ziņas par sadarbības partneriem, sadarbības principu īsu aprakstu, saziņas iespējas ar nevalstiskām organizācijām)”, bet 11.4.5. apakšpunkts paredz mājas lapā ievietot „informāciju par iestādes darba grupām un padomēm un dalības iespējām tajās”. Analizējot iestāžu mājas lapu sadaļu, kas attiecas uz sadarbību ar NVO, kvalitāti, nākas secināt, ka pašlaik vēl vairāku ministriju mājas lapas pilnībā neatbilst minēto MK noteikumu

prasībām<sup>19</sup>, kā arī ne visas mājas lapas ir pieejamas cilvēkiem ar redzes un intelektuālās attīstības traucējumiem<sup>20</sup>.

### **Vietējais un reģionālais līmenis**

Novērtējot pašvaldību darbību sabiedrības aktivitāšu veicināšanā<sup>21</sup>, tika konstatēts, ka, lai gan vairākās pašvaldībās ir atbalstoša attieksme pret NVO, tomēr:

- pašvaldībās nav vienotu principu un pieejas sadarbībai ar NVO, NVO darbības veicināšanai, kā arī pilsoniskās sabiedrības stiprināšanai kopumā;
- daudzas pašvaldības nesaredz NVO kā partnerus;
- pašvaldībās, kurās valsts programmas ietvaros tika izstrādāti NVO un pašvaldības kopējo pasākumu plāni, tie tomēr nedod plānoto rezultātu. Plāni ir veicinājuši ikgadējas aptaujas, bet nav iedibinājuši institucionalizētu sadarbību;
- NVO sadarbība ar pašvaldību ir atkarīga no konkrētā pašvaldības darbinieka pieredzes un attieksmes;
- pašvaldībās valda dažāda izpratne un neziņa par iespējām piešķirt finansējumu/telpas/citu atbalstu NVO darbībai. Trūkst vienotas likumu interpretācijas.

Minētās problēmas saistāmas ar dažādiem nosacījumiem, piemēram, katra pašvaldība savā teritorijā veido savu politiku sadarbībai ar NVO, tā ir pašvaldību deputātu politiskā izvēle, tāpat mainoties politiķiem un darbiniekiem mainās sadarbības modelis. Ne vienmēr pašvaldību attieksme vai nezināšana, bet tieši valsts likumdošana traucē brīvi pašvaldībām atbalstīt NVO ilglaicīgu darbību, pašvaldībās valda dažāda izpratne un neziņa par iespējām piešķirt finansējumu, telpas utt.

Pozitīvi vērtējams tas, ka mazas pašvaldības aizvien biežāk veicina neformālo grupu (kultūras un sporta kopas, noteiktas ielas vai mikrorajona iedzīvotāju iniciatīvas grupas) aktivitātes, kā arī veiksmīgu sadarbību veicina NVO koordinatori pagastu padomēs un pilsētu domēs.

### **Līdzdalība lēmumu pieņemšanā**

Iedzīvotāju aptaujas<sup>22</sup> liecina, ka salīdzinot ar 2006.gadu nav palielinājies to cilvēku skaits, kuri ir mēģinājuši panākt kādu valsts vai pašvaldības iestādes lēmuma atcelšanu, pieņemšanu vai grozīšanu (ap 90% 2007.g., 89,4% 2006.g.). Atzinīgi atbildējušo respondentu skaits uz jautājumu par savām spējām ietekmēt lēmumus svārstās no 0,3% - 3,3%.

Saskaņā ar 2003.gada datiem<sup>23</sup> 16% iedzīvotāju uzskatīja, ka valsts un pašvaldību lēmumus nevar ietekmēt, 2006.gadā šādu cilvēku skaits palielinājies līdz 21%. Samazinājies

<sup>19</sup> Biedrības Latvijas Pilsoniskā alianse veiktais pētījums „Par informācijas pieejamību ministriju mājas lapās un NVO iesaisti valsts iestāžu darba grupās” (21.11.2007), publicēts: [www.nvo.lv](http://www.nvo.lv)

<sup>20</sup> Invalīdu un viņu draugu apvienības „APEIRONS” E-vides monitoringa ziņojums „Valsts un pašvaldības institūciju mājas lapu satura saprotamības izvērtēšana un pieejamības noteikšana cilvēkiem, kuri izmanto vieglo valodu”, publicēts: [www.apeirons.lv](http://www.apeirons.lv)

<sup>21</sup> Fokusa grupu diskusijas Rīgā, Talsos un Ventspilī, kā arī strukturēto interviju laikā Valmierā iegūtie dati valsts programmas vidustermiņa novērtējuma ietvaros, 2007

<sup>22</sup> Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs (SKDS). *Iedzīvotāju aptauja par dažādiem integrācijas aspektiem, 2003. gada novembris*. Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās pasūtījums, <http://www.integracija.gov.lv/index.php?id=386&sadala=22>, pēdējo reizi skat. 01.06.2007.

<sup>23</sup> Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs (SKDS). *Iedzīvotāju aptauja par dažādiem integrācijas aspektiem, 2003. gada novembris*. Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāta pasūtījums, <http://www.integracija.gov.lv/index.php?id=386&sadala=22>, pēdējo reizi skat.01.06.2007.

arī to iedzīvotāju skaits, kuri uzskata, ka valsts un pašvaldību lēmumus var ietekmēt vēršoties šajās vai augstākstāvošajās iestādēs.

Tai pat laikā ir pieaugusi iedzīvotāju pārliecība, ka lēmumus var ietekmēt ar mediju starpniecību un tiesas ceļā. Sabiedrībā izskanējuši vairāki pozitīvi piemēri, kad kāda sabiedrības grupa, apvienojoties kopīgam mērķim spēj ietekmēt lēmumu pieņemšanu (piemēram, Pelēkās kāpas aizsardzībai Pāvilostā).

Jāmin, ka arī normatīvie akti paredz sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanā, piemēram, likuma „Par pašvaldībām” 26.pantā noteikts, ka domes (padomes) sēdes ir atklātas, ja likumos nav noteikts citādi.

#### Mērķa virzienā identificētās problēmas<sup>24</sup>.

- Komunikācijas trūkums starp politiķiem valsts pārvaldes un pašvaldību atbildības līmeņos un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem.
- Valsts un pašvaldību attieksme pret NVO nevis kā partneriem, bet – kontrolējamām organizācijām.

### **III apakšmērķis. Attīstīt vidi ilgtspējīgai, uz rezultātu orientētai NVO darbībai**

#### **NVO ieņēmumi**

Vērojama tendence NVO ieņēmumu pieaugumam gan no ziedojumiem, gan no saimnieciskās darbības. Ir izveidojušies priekšnoteikumi organizāciju neatkarībai no viena finansējuma avota. Tai pat laikā biedru naudas vēl joprojām nav kļuvušas par vērā ņemamu NVO finanšu ilgtspējas garantu – NVO netiecas palielināt biedru skaitu, lai papildinātu ienākumus no biedru naudām. Daudzas NVO nevēlas ievērojami palielināt saimnieciskās darbības ieņēmumus, lai nekļūtu par PVN maksātājiem, līdz ar to nebūtu pakļautas sarežģītākām grāmatvedības procedūrām.<sup>25</sup>

Biedrības un nodibinājumi, kuri darbojas pilsoniskās sabiedrības attīstības un demokrātijas veicināšanas jomās, vēl joprojām ir lielā mērā atkarīgi no ārvalstu finansējuma un nav pārorientējušās uz citiem finanšu avotiem (īpaši biedru naudām un ienākumiem no saimnieciskās darbības un pakalpojumu sniegšanas), kas nodrošinātu to viedokļa neatkarību.

#### **Sabiedriskā labuma statuss**

Valsts tiešā veidā atbalsta to NVO darbību, kas strādā sabiedriskā labuma jomās<sup>26</sup>, piešķirot nodokļu atlaides tiem, kas ziedo naudu šīm NVO. Apmēram 1/10 daļa UR reģistrēto NVO ir ieguvušas sabiedriskā labuma statusu. Arī SLO skaits ik gadus pieaug, tā piemēram 2006.gada augustā SLO skaits bija 609, bet 2007.gada maijā 896<sup>27</sup>.

<sup>24</sup> Valsts programmas „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana. 2005.-2009.gads” vidējā termiņa novērtējuma ziņojums, autore: Z.Miezaine (publicēts ĪUMSILS mājas lapā: [www.integracija.gov.lv](http://www.integracija.gov.lv)).

<sup>25</sup> Miezaine Z., NVO prakse ņemt maksu par pakalpojumiem, Īpašo uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts, 2006.

<sup>26</sup> Sabiedriskā labuma jomas, saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizāciju likumu ir: palīdzība sociāli mazaizsargātām personu grupām un maznodrošinātām personām un ģimenēm (labdarība); izglītība; zinātne; kultūra; vēsturiskā mantojuma saglabāšana; vides aizsardzība; amatieru sports; veselības aprūpe, veselības veicināšana un slimību profilakse, neatliekamā medicīniskā palīdzība katastrofās un ārkārtas situācijās cietušajiem (veselības aizsardzība); pilsoņtiesību un cilvēktiesību aizsardzība; korupcijas apkarošanas veicināšana; sabiedrības integrācija; sociālā labklājība.

<sup>27</sup> Finanšu ministrija. Sabiedriskā labuma organizāciju reģistrs. [http://www.fm.gov.lv/sls/slo\\_registrs.xls](http://www.fm.gov.lv/sls/slo_registrs.xls) pēdējo reizi skat. 05.05.2007.

Tomēr SLO statusa iegūšana NVO ir papildus administratīvs slogs. Daudzas NVO, kuras darbojas sabiedriskā labuma jomās, netiecas šo statusu iegūt un piesaista finansējumu no valsts, pašvaldībām, starptautiskajiem donoriem, ES fondiem. Daļa sabiedriskā labuma jomā strādājošo organizāciju darbojas kā savstarpēju interešu grupas un klubi.

Mērķa virzienā identificētās problēmas<sup>28</sup>:

- NVO nepietiek zināšanu tādās jomās kā projektu izstrāde, īstenošana un līdzekļu piesaiste;
- NVO nepietiek finansējuma administratīvai kapacitātei.

**Faktori, kas ietekmējuši programmas satura prioritātes:**

**Iestāšanās ES sekas:** iedzīvotāju migrācija, sociālās problēmas, līdzdalības process, kas ietekmē ES politikas veidošanu; ES un Norvēģijas, Eiropas Ekonomikas Zonas finansējuma pieejamība un nosacījumi; tiešā starpvalstu finansējuma mazināšanās no ES dalībvalstīm.

**NVO un MK sadarbības memorands** – forums politikas ietekmēšanai – NVO darbības administratīvo šķēršļu novēršanai. Iniciētas darba grupas NVO finansējuma no valsts budžeta sakārtošanai, nodokļu atvieglojumu politikas izvērtēšanai.

**Programmas finansējums.** Patreizējā situācijā Programmas īstenošanai pieejamais finansējums nav pietiekams, lai kvalitatīvi īstenotu visas paredzētās aktivitātes pilsoniskās sabiedrības attīstības jomā.

**Programmas rīcības plāna prioritātes:**

- pilnveidot valsts atbalsta sistēmu NVO, veidojot to pārskatāmu un caurskatāmu, un balstītu uz vienotiem kritērijiem, t.sk. turpināt NVO attīstībai labvēlīgas tiesiskās vides pilnveidošanu;
- veicināt valsts pārvaldes, t.sk. reģionālā griezumā aktīvu iesaistīšanos un līdzdarību pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas valsts politikas izstrādē un īstenošanā;
- turpināt sniegt apmācības, konsultācijas un metodisko palīdzību NVO, īpašu uzmanību pievēršot pilsoniskās sabiedrības stiprināšanai ārpus Rīgas un lielajām pilsētām.

---

<sup>28</sup> Valsts programmas „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana. 2005.-2009.gads” vidējā termiņa novērtējuma ziņojums, autore: Z.Miezaine (publicēts IUMSILS mājas lapā: [www.integracija.gov.lv](http://www.integracija.gov.lv)). IUMSILProg\_160408; Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas programma 2008.-2012.gadam.



## Otrā sadaļa. Programmas mērķi un apakšmērķi, ietekme uz sabiedrību, rīcības virzieni sadarbības veicināšanai, politikas rezultāti un politikas rezultātu sasniegšanas rādītāji

### Sagaidāmie politikas rezultāti

5.tabulā redzami rīcības virziena gaidāmie galvenie politikas rezultāti un rādītāji vidējam termiņam. Ņemot vērā, ka sabiedrības integrācijas procesi sabiedrībā tiek ieviesti lēni, to politikas rezultāti ir mērāmi katru otru gadu – attiecīgi par laika posmu, par ko iesniedzami Programmas izpildes ziņojumi: 2009. un 2011. gadā.

4.tabula „Gaidāmie galvenie politikas rezultāti un rādītāji vidējam termiņam”

Nr.	Politikas rezultāts	Rezultatīvie rādītāji pa gadiem (vidēji Latvijā)		
		2007	2009	2012
1.	NVO skaits uz 1000 iedzīvotājiem vidēji Latvijā	4,4	5,2	6
2.	NVO ieņēmumu īpatsvars no IKP (%)	1,3	1,35	1,4
3.	Iedzīvotāju skaits, kas ziedojuši vai kā citādi iesaistījušies labdarībā (%)	19,3	25	30
4.	Iedzīvotāju skaits, kas piedalās Saeimas vēlēšanās (%)	60,98	-	65
5.	Iedzīvotāju īpatsvars, kas līdzdarbojas politiskajās partijās	1,8	1,9	2
6.	Biedrību un nodibinājumu skaits, kas regulāri iesniedz gada pārskatus VID (%)	59	75	90
7.	Iedzīvotāju īpatsvars, kas strādājuši kā brīvprātīgie (%)	24,3	30	40

Sīkāka informācija par katru rezultatīvo rādītāju – tā aprēķināšanas metodēm utml. atrodama zemsvītras paskaidrojumos, izņemot 3., 5. un 7.punktam, kuros izejas datiem par avotu izmantots viens pētījums: Turgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS, Latvijas iedzīvotāju aptauja „Attieksme pret pilsonisku sabiedrību”, 2007.gada jūlijs. Ģenerālais kopums: Latvijas patstāvīgie iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 74 gadiem; sasniegtās izlases apjoms: 1110 respondenti; Izlases metode: stratificētā nejaušā izlase; Stratifikācijas pazīmes: Administratīvā un nacionālā; Aptaujas veikšanas metode: Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās; Ģeogrāfiskais pārklājums: Visi Latvijas reģioni (110 izlases punkti); Aptaujas veikšanas laiks: No 14.07.2007. līdz 26.07.2007. Pētījums pieejams Sekretariāta mājas lapā: <http://www.integracija.gov.lv/?id=290&sa=290&top=165>

5.  
tabu  
la

<b>Programmas mērķis.</b>		
<b>Pilsoniskās sabiedrības programmas mērķis ir panākt tādu pilsoniskās sabiedrības attīstību, kurā iedzīvotājiem ir motivācija un nav šķēršļu sadarboties savu un sabiedrības jautājumu risināšanā.</b>		
<b>Programmas I apakšmērķis. PALIELINĀT LATVIJĀ TO CILVĒKU ĪPATSVARU, KAS NEFORMĀLI UN FORMĀLI SADARBOJAS SAVU UN SABIEDRĪBAS MĒRĶU LABĀ, VAIROJOT SOCIĀLO KAPITĀLU</b>		
<b>Rīcības virzieni</b>	<b>Politikas rezultāti</b>	<b>Politikas rezultātu sasniegšanas rādītāji</b>

Programmas III apakšmērķis. <b>ATTĪSTĪT VIDI ILGTSPĒJĪGAI, UZ REZULTĀTU ORIENTĒTAI NVO DARBĪBAI</b>		
Rīcības virzieni	Politikas rezultāti	Po
3.1. Veicināt NVO darbinieku uz rezultātu orientētas rīcībspējas (kapacitātes) uzlabošanu, lai sasniegtu noteiktos mērķus, kā arī piesaistītu cilvēku un finanšu resursus.	Palielinās NVO un to biedru skaits. NVO vadība spēj nodrošināt mērķu sasniegšanu, izmantojot to rīcībā esošos informācijas, finanšu un cilvēkresursus.	NVO ieņ tauts papil • • • Pils piere
3.2. Veicināt cilvēku iesaistīšanu NVO, rosinot organizācijas paplašināt biedru loku un iesaistīt mērķa grupas.		
3.3. Veicināt daudzveidīgu finansēšanas avotu un veidu pieejamību NVO sektoram.	NVO finansējumā stabilu vietu ieņem finansējums no biedru naudām. NVO finansējumā stabilu vietu ieņem starptautisku projektu ietvaros piesaistīts finansējums.	
3.4. Pilnveidot un uzturēt atbalsta sistēmu NVO sektora ilgtspējas veicināšanai.	NVO uzskaites sistēma nodrošina sektora pārskatāmību un iekļaušanos kopējā valsts budžeta plānošanas modelī. NVO sektors veicina vērtību izplatību attīstības sadarbības mērķa valstīs.	

1.1. Aktivizēt pašvaldības un NVO, lai radītu iespēju un motivāciju iedzīvotājus iesaistīt sabiedriskajām aktivitātēm. Aktivizēt pašvaldību, NVO un plašsaziņas līdzekļu sadarbību, lai popularizētu veiksmīgu pilsonisko sabiedrību un līdzdalību ar to saistītajos procesos, minot piemērus.	Cilvēki redz ieguvumus no pilsoniskās sabiedrības un aktīvi sadarbojas, tai skaitā iesaistās NVO, brīvprātīgajā darbā un labdarībā. Pašvaldības aktīvi iesaistās pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas politikas īstenošanā. Iedzīvotāji jūtas piederīgi savai ģeogrāfiskajai kopienai un veicina tās attīstību.	Jaundibināto NVO skaits. NVO skaits, kas turpina darboties.
1.2. Veicināt labdarību, tai skaitā brīvprātīgo darbu, individuālo ziedošanu, uzņēmumu filantropiju un nodibinājumu veidošanos.	Pieaug ziedotāju un sociāli atbildīgu uzņēmēju skaits.	NVO izplatība reģionālā griezumā. Cilvēku īpatsvars, kas sadarbojas, ziedo, iesaistās brīvprātīgajā darbā.
1.3. Nodrošināt bērniem un jauniešiem nepieciešamās zināšanas un prasmes savstarpējai sadarbībai un pilsoniskai līdzdalībai.	Pilsoniskās izglītības jautājumi ir iekļauti pamatizglītības mācību priekšmetu standarta saturā, vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standartu saturā un pedagogu profesionālās meistarības pilnveides kursu saturā	
1.4. Veicināt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju līdzdalību pilsoniskajā sabiedrībā.	Pieaug sociālās atstumtības riska grupu iesaistīšanās sabiedriskajos procesos.	

6.  
tab  
ula

Programmas II apakšmērķis. <b>PAAUGSTINĀT EFEKTĪVU IEDZĪVOTĀJU, NEFORMĀLO GRUPU UN NVO LĪDZDALĪBU POLITIKAS PROCESĀ PAŠVALDĪBĀS, CENTRĀLĀS VALSTS PĀRVALDES UN EIROPAS SAVIENĪBAS LĪMENĪ</b>		
Rīcības virzieni	Politikas rezultāti	Politikas rezultātu sasniegšanas rādītāji

<p>2.1 Nodrošināt efektīvus un ilglaicīgus mehānismus pilsoniskās sabiedrības līdzdarbībai politikas veidošanā, īstenošanā un uzraudzībā, attīstot sociālo dialogu visos līmeņos, saglabājot, uzlabojot un papildinot esošos līdzdalības mehānismus.</p>	<p>Ir nodrošināti un efektīvi darbojas vairāki pilsoniskās sabiedrības līdzdalības mehānismi visos līmeņos. Efektīvas sabiedriskās apspriedes, konsultācijas un NVO iesaiste ministriju darba grupās ir kļuvusi par normu.</p>	<p>Iedzīvotāju skaits, kas tic savām spējām ietekmēt lēmumus. Pilsoniskā sabiedrība, kas aktīvi izmanto līdzdalības iespējas. Sakrīt sabiedrības un valsts pārvaldes priekšstats par aktuālajām problēmām un dienas kārtībā risināmajiem jautājumiem.</p>
<p>2.2 Nodrošināt iedzīvotājiem pieejamu un saprotamu informāciju, kā arī komunikācijas infrastruktūru pilsoniskās sabiedrības efektīvai līdzdalībai politikas veidošanā.</p>	<p>Iedzīvotāji un NVO ir informēti par iespējām piedalīties politikas veidošanā - ir attīstīti komunikāciju kanāli un procedūras (komunikācija paredz divvirzienu informācijas plūsmu - paredzams, ka arī iedzīvotāji un NVO rezultātā varēs izmantot šos kanālus savu interešu paušanai) kas ļauj publiskās pārvaldes darbiniekiem operatīvi iesaistīt iedzīvotājus politikas veidošanā un nodrošināt atgriezenisko saiti ar pilsonisko sabiedrību.</p>	

7.  
tabu  
la

**Trešā sadaļa. Programmas galvenie uzdevumi un darbības, uzdevumu izpildes laika plānojums, piešķirtais un plānotais finansējums un par uzdevumu un izpildi atbildīgās un līdzatbildīgās institūcijas**

8. tabula

Nr.	Darbības rezultāti	Darbības rezultatīvie rādītāji	Piešķirtais finansējums	Plānotais finansējums (tūkstošos)					Par uzdevumu, finansējumu atbildīgā institūcija	Citas iesaistītās institūcijas
				2008.	2009.	2010.	2011.	2012.		
<b>1. I APAKŠMĒRKIS. PALIELINĀT LATVIJĀ TO CILVĒKU ĪPATSVARU, KAS NEFORMĀLI UN FORMĀLI SADARBOJAS SAVU UN SABIEDRĪBAS MĒRĶU LABĀ, VAIROJOT SOCIĀLO KAPITĀLU</b>										
1.1.	<i>Rīcības virziens. Aktivizēt pašvaldības un NVO, lai radītu iespēju un motivāciju iedzīvotāju sabiedriskajām aktivitātēm. Aktivizēt pašvaldību, NVO un plašsaziņas līdzekļu sadarbību, lai popularizētu veiksmīgu pilsonisko sabiedrību un līdzdalību ar to saistītajos procesos, minot piemērus.</i>									
1.1.	Veicināt NVO, valsts institūciju un pašvaldību sadarbību									
1.	1.1.1.1 Regulāras konferences ar pašvaldību pārstāvjiem – labās prakses apzināšana un popularizēšana, sadarbības tiesiskās vides pilnveidošana.	Viena konference pašvaldību pārstāvjiem katru gadu. Apkopojot labo praksi, nepieciešamības gadījumā sagatavoti normatīvo aktu grozījumu projekti.	1,5	2,0	2,5	3,0	3,5	ĪUMSILS	RAPLM, LPS	
	1.1.1.2. Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas un integrācijas reģionālie koordinatori sadarbībā ar 5 plānošanas reģioniem.	Viens no valsts budžeta finansēts koordinators katrā no 5 plānošanas reģioniem.	-	150,0	160,0	170,0	180,0	ĪUMSILS	RAPLM, LPS	
1.1.	Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas un/vai integrācijas programmu izstrāde pašvaldībās									
2.	1.1.2.1. Metodoloģijas izstrāde un pilnveidošana.	Izstrādāta un regulāri aktualizēta metodoloģija integrācijas programmu izstrādei pašvaldībās.	Esošā budžeta ietvaros					ĪUMSILS	RAPLM, LPS	
	1.1.2.2. Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas un integrācijas programmām pašvaldībās.	Katru gadu 3 - 5 pašvaldībām piešķirtas valsts budžeta dotācijas, integrācijas programmas un/vai pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas programmas izstrādāšanai un to īstenošanas uzsākšanai, ik gadus pakāpeniski palielinot to pašvaldību skaitu, kas saņem finansējumu.	23,0	50,0	60,0	70,0	80,0	ĪUMSILS	RAPLM, LPS	
1.1.	Ģeogrāfisko kopienu attīstības veicināšana /Turpināt ĪUMSILS dalību konkursā Sakoptākais Latvijas pagasts,									
3.	iesaistīties sakoptāko pilsētu apbalvošanā									

1.1.3.1. Atbalsts ģeogrāfisko kopienu attīstības projektiem sadarbībā ar vietējām pašvaldībām.	2008.gadā īstenoti 1 – 3 projekti, kas vērsti uz vietējo kopienu aktivizēšanu, kā arī NVO ilgtspējas stiprināšanu un dažādu finanšu avotu piesaisti, katru gadu palielinot atbalstīto projektu skaitu.	5,0	20,0	25,0	30,0	35,0	ĪUMSILS	-
1.1.3.2. ĪUMSILS balva pašvaldībām nominācijā <i>Stipra pilsoniskā sabiedrība</i> .	2008.gadā dāvanu kartes LVL 1000 vērtībā x 5pagasti (katrs no sava reģiona), katru turpmāko gadu dāvanu karšu vērtība palielinās.	5,0	20,0	20,0	25,0	25,0	ĪUMSILS	LPS
1.1.3.3. Labās prakses apkopošana un publicēšana par pašvaldību grantu konkursiem pilsoniskās sabiedrības veicināšanai, kopienu attīstības projektiem un citām aktivitātēm pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas jomā.	Izstrādāts un regulāri aktualizēts pārskats par pašvaldību labās prakses piemēriem pilsoniskās sabiedrības stiprināšanā.	Esošā budžeta ietvaros					ĪUMSILS	-
<b>Kopā (1.1.)</b>		<b>34,5</b>	<b>242,0</b>	<b>267,5</b>	<b>298,0</b>	<b>323,5</b>		
<b>1.2.</b>	<i>Rīcības virziens Veicināt labdarības un brīvprātīgā darba attīstību</i>							
<b>1.2.1.</b>	Popularizēt ieguvumus, ko dod aktīva pilsoniskā līdzdalība, tai skaitā īstenojot brīvprātīgā darba popularizēšanas kampaņu							
1.2.1.1. E – avīze, publikācijas un sižeti medijos. Brīvprātīgā darba iespēju popularizēšana interneta vidē, ĪUMSILS mājas lapā, popularizēt iespējas par brīvprātīgo darbu.	Katru gadu vismaz 200 adresāti saņem vismaz 6 e – avīzes izdevumus. Tiek nodrošinātas vismaz 3 publikācijas medijos par brīvprātīgā darba jautājumiem.	Esošā budžeta ietvaros					ĪUMSILS	-

<b>1.2. Veicināt brīvprātīgo darbu</b>									
<b>2.</b>	1.2.2.1. Sakārtot brīvprātīgā darba tiesisko regulējumu.	Regulāri veikta analīze par brīvprātīgā darba tiesisko regulējumu, nepieciešamības gadījumā, vienreizēji vai atkārtoti sagatavoti normatīvo aktu grozījumu projekti brīvprātīgā darba tiesiskā regulējuma pilnveidošanai.	Esošā budžeta ietvaros					<b>ĪUMSI LS</b>	-
	1.2.2.2. Organizēt brīvprātīgā darba forumu 1 reizi divos gados.	Brīvprātīgā darba forums 2009. un 2011. gadā.	-	7,5	-	6,0	-	<b>ĪUMSI LS</b>	-
	1.2.2.3. Atzinības izteikšana brīvprātīgo darba veicējiem (aktīvāko brīvprātīgo un NVO organizāciju apbalvošana).	2008. gada 4 ceturksnī notiek publisks pasākums, kura ietvaros tiek godināti brīvprātīgā darba veicēji.	1,23	2,0	2,5	3,0	3,5	<b>ĪUMSI LS</b>	-
	1.2.2.4. Nodrošināt pastāvīgu atbalstu brīvprātīgo darbības uzturētājiem.	Piešķirts finansiāls atbalsts (valsts budžeta dotācija) organizācijai, kas brīvprātīgā darba veicējiem un brīvprātīgā darba devējiem sniedz regulāras, kvalitatīvas konsultācijas un atbalstu.	-	10,0	12,0	14,0	16,0	<b>ĪUMSI LS</b>	-
<b>1.2. Veicināt Kopienu fondu attīstību Latvijā, sekmējot pilsoniskas sabiedrības attīstību.</b>									
<b>3.</b>	1.2.3.1. Kopienu fondu darbības un savstarpējās sadarbības attīstība, lai nodrošinātu pastāvīgu un neatkarīgu finansējuma piesaisti Latvijas reģionu vietējo sabiedrības grupu un NVO iniciatīvu atbalstam.	Piešķirtas valsts budžeta dotācijas fondu darbības un savstarpējās sadarbības attīstībai, ik gadus atbalstīti 6 – 10 projekti.	-	30,0	65,0	70,0	75,0	<b>ĪUMSILS</b>	

<b>1.2. Veicināt ziedošanu</b>									
<b>4.</b>	1.2.4.1. Regulāri apkopot informāciju par ziedošanas rādītājiem.	Regulāri tiek veikts ziedošanas monitorings un sabiedrībā izplatīti tā rezultāti.	-	2,0	2,0	2,0	2,0	<b>IUMSI LS</b>	-
	1.2.4.2. Ikgadējā tikšanās ar uzņēmējiem, NVO pārstāvjiem un valsts iestādēm.	Ne retāk kā divas reizes gadā notikušas tikšanās ar uzņēmējiem, NVO pārstāvjiem un valsts iestādēm par ziedošanu.	Esošā budžeta ietvaros					<b>IUMSI LS</b>	-
	1.2.4.3. Popularizēt ienākumu nodokļa atlaižu saņemšanas iespējas.	Izstrādāts, regulāri aktualizēts un izplatīts informatīvs materiāls, kas skaidro un popularizē ienākuma nodokļa atlaižu saņemšanas iespējas ziedotājiem.	-	3,0	3,0	3,0	3,0	<b>IUMSI LS</b>	-
	1.2.4.4. Informācijas kampaņas par ziedošanu sabiedrībai nozīmīgiem mērķiem (valsts mēroga kampaņa).	Informatīva kampaņa, kuras rezultātā sabiedrība iegūst informāciju par iespējām ziedot un pozitīvajiem piemēriem, kas saistīti ar ziedošanu. Iegūtā informācija veicina ziedotāju skaita un ziedojumu kopapjoma pieaugumu un monitorings nodrošina regulāru pārskatu par ziedošanas attīstību Latvijā.	5,5	-	30,0	-	-	<b>IUMSI LS</b>	-
<b>Kopā (1.2.)</b>			<b>6,73</b>	<b>54,5</b>	<b>114,5</b>	<b>98,0</b>	<b>99,5</b>		
<b>1.3.</b>	<i>Rīcības virziens Nodrošināt bērniem un jauniešiem nepieciešamās zināšanas un prasmes savstarpējai sadarbībai un pilsoniskai līdzdalībai.</i>								

<b>1.3.</b> Izstrādāt un regulāri aktualizēt atbalsta materiālus skolotājiem par pilsonisko audzināšanu										
<b>1.</b>	1.3.1.1.	Starpinstitucionālās darba grupas ietvaros izstrādāt atbalsta materiālu par pilsonisku audzināšanu.	Starpinstitucionālās darba grupas ietvaros izstrādāts atbalsta materiāls par pilsonisku audzināšanu (Sagatavots informatīvs materiāls HTML versijā – 100 gab., kas ir kā palīgmateriāls skolotājiem par pilsoniskas audzināšanas jautājumiem, ar mērķi veicināt pilsoniskās audzināšanas attīstību skolās).	0,763	-	6,0	5,0	-	<b>ĪUMSILS</b>	<b>IZM</b>
	1.3.1.2.	Izplatīt atbalsta materiālus pedagogu konferencēs un citos pasākumos, kā arī veicināt to izmantošanu, regulāri aktualizēt informāciju, iespējams tulkot materiālu krievu valodā.	Izplatīti 100 atbalsta materiāli (skatīt 1.3.1.1.). 1 informatīvs seminārs katrā reģionā 2009.gadā un 2011.gadā.	-	3,0	-	5,0	3,0	<b>IZM</b>	<b>ĪUMSILS</b>
<b>1.3.</b> Mūžizglītības saturā iekļaut tēmas par pilsoniskās sabiedrības jautājumiem										
<b>2.</b>	1.3.2.1.	Sadarbībā ar Pieaugušo izglītības centriem izstrādāt atbalsta materiālus jautājumu par pilsonisko sabiedrību iekļaušanai dažādās mācību kursu programmās, mūžizglītības saturā iekļaut tēmas par pilsoniskās sabiedrības jautājumiem.	Izstrādāts atbalsta materiāls jautājumu par pilsonisko sabiedrību iekļaušanai dažādās mācību kursu programmās, mūžizglītības saturā iekļautas tēmas par pilsoniskās sabiedrības jautājumiem. Ik gadu materiāli tiek pārskatīti un nepieciešamības gadījumā papildināti vai aktualizēti.	Esošā budžeta ietvaros					<b>IZM</b>	<b>ĪUMSILS</b>
	1.3.2.2.	Nodrošināt materiālu izplatīšanu reģionālajās konferencēs un Pieaugušo izglītības centros reģionos.	1.3.2.1. punktā minēto materiālu izplatīšana reģionālajās konferencēs un Pieaugušo izglītības centros reģionos.	Esošā budžeta ietvaros					<b>IZM</b>	<b>ĪUMSILS</b>
	1.3.2.3.	Izstrādāt klašu audzinātāju paraugprogrammu un papildināt klases audzinātāju tālākizglītības kursu programmu saturu ar tematiem par pilsonisku izglītību un sabiedrību.	Izstrādāta viena klašu audzinātāju paraugprogramma; Papildināta viena tālākizglītības programma; Izglītoti 100 pedagogi par pilsonisku izglītību un sabiedrību.	-	5,0	5,0	-	-	<b>ĪUMSILS</b>	<b>IZM, VJIC (Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs)</b>



<b>1.3.</b> Iekļaut pilsoniskās audzināšanas jautājumus pedagogu izglītībā									
<b>3.</b>	1.3.3.1. Pilsoniskās izglītības jautājumus iekļaut sociālo zinātņu jomas pedagogu profesionālās meistarības pilnveides kursu saturā.	Līdz 2012.gadam izstrādāti priekšlikumi Pilsoniskās izglītības jautājumu iekļaušanai sociālo zinātņu jomas pedagogu profesionālās meistarības pilnveides kursu saturā.	Esošā budžeta ietvaros					<b>IZM</b>	IUMSILS
<b>1.3.</b> Veicināt to, lai bērni un jaunieši apgūst zināšanas, prasmes un attieksmi, kas nepieciešamas dzīvē pilsoniskās sabiedrības jomā									
<b>4.</b>	1.3.4.1. Atbalsts iniciatīvām mācību gada ietvaros, kurās kopā darbojas skola, NVO un pašvaldība.	Piešķirtas dotācijas skolu-pašvaldību un NVO projektiem, atbalstīti ne mazāk kā 4 projekti.	-	10,0	12,0	14,0	16,0	<b>IZM</b>	IUMSILS
	1.3.4.2. Ieviest vispārējās izglītības iestādēs sociālo zinību bloku un mācīšanas analīzi 4.,7., un 9. klasēm.	Izstrādātas un apstrādātas anketas skolēniem, skolotājiem un vecākiem; Veikta atkārtota anketēšana reizi gadā; Veikta sociālo zinību bloka pilsoniskās sadaļas ieviešanas un mācīšanas datu analīze 4.,7., un 9. klasēm.	-	2,0	2,0	-	-	<b>IUMSILS</b>	IZM
	1.3.4.3. Atbalstīt projektus, kas sekmē NVO darbu ar bērniem pilsoniskās sabiedrības zināšanu, pamatprasmju apgūšanā un attieksmes veidošanā, kā arī NVO darbu ar bērniem un jauniešiem, kuri neapgūst pilsoniskajai sabiedrībai nepieciešamās zināšanas un prasmes mācību iestādēs, vai arī kuri neturpina izglītību pēc pamatskolas.	Iesniegts 1 projekts SIF organizētajos konkursos.			Esošā budžeta ietvaros			<b>IUMSILS</b>	IZM, SIF
<b>Kopā (1.3.)</b>			<b>0,763</b>	<b>20,0</b>	<b>25,0</b>	<b>24,0</b>	<b>19,0</b>		
<b>1.4.</b> <i>Rīcības virziens. Veicināt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju līdzdalību pilsoniskajā sabiedrībā</i>									
<b>1.4.</b> Veicināt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju līdzdalību pilsoniskajā sabiedrībā									
<b>1.</b>	1.4.1.1. Atbalsts sociālās jomas NVO, sadarbības tīklu izveidei, projektiem, kuros kopā darbojas NVO un pašvaldība.	2008.gadā nodrošināts valsts budžeta dotāciju atbalsts ne mazāk kā 7 NVO projektiem, kas vērsti uz sociālo problēmu mazināšanu sabiedrībā, ik gadu atbalstīto organizāciju skaits palielinās.	13,0	40,0	50,0	60,0	70,0	<b>IUMSILS</b>	-
<b>Kopā (1.4.)</b>			<b>13,0</b>	<b>40,0</b>	<b>50,0</b>	<b>60,0</b>	<b>70,0</b>		
<b>KOPĀ I MĒRĶIM</b>			<b>54,993</b>	<b>356,5</b>	<b>457,0</b>	<b>480,0</b>	<b>512,0</b>		

2.	<b>II APAKŠMĒRĶIS PAAUGSTINĀT EFEKTĪVU IEDZĪVOTĀJU, NEFORMĀLO GRUPU UN NVO LĪDZDALĪBU POLITIKAS PROCESĀ PAŠVALDĪBAS, CENTRĀLĀS VALSTS PĀRVALDES UN EIROPAS SAVIENĪBAS LĪMENĪ.</b>								
2.1.	<i>Rīcības virziens. Nodrošināt efektīvus un ilglaicīgus mehānismus pilsoniskās sabiedrības līdzdarbībai politikas veidošanā, īstenošanā un uzraudzībā, attīstot sociālo dialogu visos līmeņos, saglabājot, uzlabojot un papildinot esošos līdzdalības mehānismus.</i>								
2.1.	Veicināt augstu kvalitāti un efektivitāti NVO un valsts pārvaldes sadarbībā								
1.	2.1.1.1. Atbildīgo darbinieku, kas veic NVO koordinātoru funkcijas valsts pārvaldē, tikšanās.	Katru gadu notikušas ne mazāk kā divas tikšanās ar ministriju un sekretariātu koordinātoriem, kas veic NVO koordinātoru funkcijas valsts pārvaldē.	Esošā budžeta ietvaros				VK	ĪUMSILS	
	2.1.1.2. Izstrādāt un regulāri aktualizēt rokasgrāmatu centrālajai valsts pārvaldei "Sabiedrības līdzdalība politikas veidošanā, tai skaitā ES līmenī - rokasgrāmatu valsts pārvaldes darbiniekiem", labās prakses piemēru iekļaušanu nodrošinot to izplatīšanu un ievērošanu.	Izstrādāta rokasgrāmata.	-	-	3,0	3,0	5,0	VK	ĪUMSILS, LPS, VAS
2.1.	Sabiedrības līdzdalības kvalitātes paaugstināšana								
2.	2.1.2.1. Veicināt sabiedrisko apspriežu, konsultāciju un konsultatīvo padomju izmantošanu politikas plānošanā. Labās prakses apsekošana un piemēru izplatīšana.	Veikts apsekojums par labās prakses piemēriem sabiedrisko apspriežu, konsultāciju un konsultatīvo padomju izmantošanai politikas plānošanā. Elektroniski izplatīta informācija.	Esošā budžeta ietvaros				VK	ĪUMSILS	
	2.1.2.2. Pētījums par sabiedrisko apspriežu praksi, iekļaujot labās prakses piemērus, valsts pārvaldes un pašvaldību līmenī, kā arī rekomendācijas sabiedrisko apspriežu mehānisma un prakses pilnveidošana (tai skaitā vienas sabiedrisko apspriežu jomas detalizēta izpēte).	Veikts pētījums			25,0	15,0	VK	ĪUMSILS, LPS	

<b>2.1. Sekmēt NVO līdzdalību politikas izstrādāšanā un ieviešanā vietējā, reģionālā, nacionālā un ES līmenī</b>									
<b>3.</b>	2.1.3.1. Pilnveidot sistēmu un veicināt NVO līdzdalību esošo instrumentu izmantošanā valsts, pašvaldību un ES līmeņos- tai skaitā sabiedriskās apspriedēs, konsultatīvās padomēs, darba grupās, administratīvo un tiesību aktu sagatavošanā un izstrādē, Nacionālo pozīciju izstrādē.	Konsultācijas ar NVO pārstāvjiem, pilnveidota, regulāri papildināta informācija ministriju mājas lapās par sadarbību ar NVO sektoru, pozitīvo piemēru apkopošana (sadarbībā ar ministriju deleģētajiem koordinatoriem sadarbībai ar NVO).	Esošā budžeta ietvaros					<b>ĪUMSI LS</b>	Visas ministrija s un sekretariāti, VK, LPS, pašvaldības
	2.1.3.2. Atbalsts interešu aizstāvības NVO, veicinot NVO līdzdalību politikas plānošanā un īstenošanā un stiprinot interešu aizstāvības NVO kapacitāti, t.sk. atbalsta ietvaros kā atsevišķu virzienu izdalot līdzdalību VSS.	Valsts budžeta dotāciju ietvaros sniegts atbalsts līdz 8 NVO projektiem, kas vērsti uz dažādu sociālo grupu interešu aizstāvību.	26,0	80,0	85,0	90,0	90,0	<b>ĪUMSI LS</b>	-
<b>2.1. Atgriezeniskās saites nodrošināšana, informēšana par līdzdalības rezultātiem</b>									
<b>4.</b>	2.1.4.1. Atgriezeniskās saites nodrošināšana. Jautājumu iekļaušana centrālās valsts pārvaldes rokasgrāmatā. Konferences un labās prakses vadlīniju iekļaušana centrālās valsts pārvaldes darbiniekiem paredzētajā rokasgrāmatā.	Izstrādāta rokasgrāmata, notikusi konference.	-	5,0	1,0	-	-	<b>VK</b>	ĪUMSILS, LPS
	2.1.4.2. Konsultācijas, kas veicinātu atgriezenisko saiti un komunikāciju ar pilsonisko sabiedrību.	Sniegtas regulāras konsultācijas NVO un iedzīvotājiem par līdzdalības iespējām. Līdzdalības iespējas popularizētas ar regulārās e – avīzes starpniecību.	Esošā budžeta ietvaros					<b>ĪUMSI LS</b>	-
<b>Kopā (2.1.)</b>			<b>26,0</b>	<b>85,0</b>	<b>89,0</b>	<b>118,0</b>	<b>110,0</b>		
<b>2.2. Rīcības virziens. Nodrošināt iedzīvotājiem pieejamu un saprotamu informāciju, kā arī komunikācijas infrastruktūru pilsoniskās sabiedrības efektīvai līdzdalībai politikas veidošanā.</b>									
<b>2.2. Veicināt, lai NVO un plašai sabiedrībai ir savlaicīgi pieejama kvalitatīva informācija, kas nepieciešama līdzdarbībai un līdzdalībai valsts pārvaldes institūcijās</b>									
	2.2.1.1. Regulārs monitorings par to, kā tiek ievēroti MK noteikumi "Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā".	Veikts monitorings ne retāk kā reizi ceturksnī.	Esošā budžeta ietvaros					<b>VK</b>	ĪUMSILS, ĪUMEPLS
	2.2.1.2. Līdzdalības portāla izveidošana (virtuāla diskusiju telpa publiskajā pārvaldē).	Izveidots līdzdalības portāls.	-	10,0	90,0	-	-	<b>VK</b>	-
<b>KOPĀ II MĒRĶIM</b>			<b>26,0</b>	<b>95,0</b>	<b>179,0</b>	<b>118,0</b>	<b>110,0</b>		
<b>3. III APAKŠMĒRĶIS ATTĪSTĪT VIDĪ ILGTSPĒJĪGAI, UZ REZULTĀTU ORIENTĒTAI NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU DARBĪBAI.</b>									
<b>3.1. Rīcības virziens Veicināt NVO darbinieku uz rezultātu orientētas rīcībspējas (kapacitātes) uzlabošanu, lai sasniegtu noteiktos mērķus, kā arī piesaistītu cilvēku un finanšu resursus.</b>									

<b>3.1.</b> Apmācības, konsultācijas un metodiskā palīdzība									
<b>1.</b>	3.1.1.1. Valsts pārvaldes darbinieku (ĪUMSILS, VID, UR, un citi, ja nepieciešams) izbraukumu semināri reģionos.	Gada laikā veikti pieci semināri, pa vienam katrā reģionā.	1,6	2,0	2,5	3,0	3,5	<b>ĪUMSILS</b>	FM, VID, Uzņēmumu reģistrs
<b>3.1.2.</b> Sekmēt NVO, īpaši SLO kompetenci - prasmes un zināšanas grāmatvedības, finanšu un juridiskajos jautājumus (tai skaitā atskaišu kvalitātes uzlabošana)									
	3.1.2.1. Izstrādāt rokasgrāmatu par SLO atskaišu veidošanu, nodrošinot rokasgrāmatas izplatīšanu un veicinot tās izmantošanu	I z s t r ā d ā t a rokasgrāmata, tā rezultātā - SLO labāk izprot statusa tiesisko regulējumu, atskaites kļūst kvalitatīvākas, ir mazāk statusa atņemšanas gadījumu a d m i n i s t r a t ī v u p ā r k ā p u m u d ēļ; sabiedrība gūst informāciju par SLO – tiesisko regulējumu un finansējumu; Pieaug SLO skaits).	2,0	-	-	-	-	<b>ĪUMSILS</b>	FM
	3.1.2.2. Konferences SLO	2010. un 2012.gadā organizētas konferences (vienu reizi gadā).	-	-	3,0	-	4,0	<b>ĪUMSILS</b>	FM
	3.1.2.3. Līdzfinansēt NVO, īpaši SLO apmācības ārpus Latvijas	Līdzfinansētas NVO, īpaši SLO apmācības ārpus Latvijas (stipendijas)	-	13,0	10,0	10,0	10,0	<b>ĪUMSILS</b>	-
	3.1.2.4. Nodrošināt NVO, īpaši SLO ar konsultācijām juridiskās, grāmatvedības, sabiedrisko attiecību un organizāciju darbību jomās	Sniegtas finanšu piesaistes un grāmatvedības konsultācijas un notikuši semināri, kuru mērķu auditorija ir reģistrēta biedrība un nodibinājumu pārstāvji, neformālo sabiedrības grupu pārstāvji, biedrību un nodibinājumu dibināšanas iniciatīvu grupu pārstāvji	2,386	10,0	8,0	10,0	10,0	<b>ĪUMSILS</b>	-

	3.1.2.5. Nodrošināt NVO profesionālo izglītību, konsultācijas un metodisko palīdzību.	Līdzfinansētas 270 NVO juridiskās, grāmatvedības, sabiedrisko attiecību, organizācijas attīstības konsultācijas. Veicināta NVO kursa iekļaušanu biznesa vadības programmās, juridiskajās programmās un sabiedrības pārvaldības programmās Latvijas augstskolās un koledžās. Līdzfinansējums 3 stipendijām gadā NVO pārstāvju studijām vadības zinātnēs.	-	8,0	6,0	-	-	ĪUMSL S	IZM
			-	25,0	10,0	-	-	ĪUMSL S	-
			-	6,0	6,0	-	-	ĪUMSL S	-
	<b>Kopā (3.1.)</b>		<b>5,986</b>	<b>64,0</b>	<b>45,5</b>	<b>23,0</b>	<b>27,5</b>		
3.2.	<i>rīcības virziens Veicināt iedzīvotāju iesaistīšanu NVO, rosinot organizācijas paplašināt biedru loku un iesaistīt mērķa grupas.</i>								
3.2.	NVO atpazīstamības veicināšana								
1.									
	3.2.1.1. Atbalsts viena NVO popularizēšanas pasākuma (NVO dienu, izstāžu, forumu u.c.) rīkošanai katrā plānošanas reģionā ik gadu.	Atbalstīta viena NVO popularizēšanas pasākuma rīkošana katrā plānošanas reģionā ik gadu (Kopā atbalstīti pieci pasākumi katru gadu)	-	10,0	15,0	20,0	25,0	ĪUMSI LS	-
3.3.	<i>Rīcības virziens Veicināt daudzveidīgu finansēšanas avotu un veidu pieejamību NVO sektoram.</i>								
3.3.	Paplašināt NVO iespējas iegūt ārvalstu finansējumu								
1.									
	3.3.1.1. Īstenot SIF administrēto NVO līdzfinansējuma programmu	Īstenota NVO līdzfinansējuma programma	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	SIF	-
3.3.	Līdzdarbības un uzdevumu deleģēšanas prakses attīstība								
2.									
	3.3.2.1. Analīze par līdzdarbības līgumiem un valsts un pašvaldību pasūtījumu praksi NVO griezumā – tās pārklājums, efektivitāte, lietderība un labās prakses popularizēšana	Veikta analīze par līdzdarbības līgumiem un valsts un pašvaldību pasūtījumu praksi NVO griezumā	-	5,0	-	-	5,0	ĪUMSI LS	TM, PAPLM
	<b>Kopā (3.2.)</b>		<b>100,0</b>	<b>115,0</b>	<b>115,0</b>	<b>120,0</b>	<b>130,0</b>		
3.4.	<i>Rīcības virziens Pilnveidot un uzturēt atbalsta sistēmu NVO sektora ilgtspējas veicināšanai.</i>								
3.4.	Pilnveidot NVO uzskaites sistēmu un nodrošināt datu iegūvi par NVO lomu tautsaimniecībā.								
1.									
	3.4.1.1. Izstrādāt tiesisko regulējumu NVO klasifikācijas sistēmas ieviešanai, izveidojot starpinstitucionālu darba grupu	Sagatavoti priekšnosacījumi, lai vienotos par optimālāko NVO klasifikācijas modeli	1,947	-	-	-	-	ĪUMSI LS	FM, TM

<b>3.4.2.</b> Veicināt NVO sektora attīstību ārpus lielajām pilsētām									
	3.4.1.1. Atbalsts Lauku NVO (valsts budžeta dotāciju piešķiršana)	Nodrošināts atbalsts līdz 15 NVO, kuras darbojas ārpus Rīgas pilsētas robežām un to darbība vērsta uz pilsoniskās sabiedrības stiprināšanu	30,0	70,0	90,0	90,0	100,0	<b>IUMSI LS</b>	-
<b>3.4.3.</b> Caurredzama valsts budžeta dotāciju piešķiršanas mehānisma nodrošināšana									
	3.4.3.1. Regulāri nodrošināt NVO ar informāciju par finanšu iespējām un to nosacījumiem.	Nodrošināta informācijas pieejamība (elektroniski) par iespējām pieteikties uz valsts budžeta dotācijām	Esošā budžeta ietvaros				<b>IUMSI LS</b>	Visas ministrijas, kas piešķir valsts budžeta dotācijas	
	3.4.3.2. Vienotas piešķirto valsts budžeta dotāciju uzskaites sistēmas izveide	2009.gadā izveidota piešķirto valsts budžeta dotāciju uzskaites datu bāze, turpmākos gados uzturēta.	-	Esošā budžeta ietvaros				<b>FM</b>	-
<b>3.4.4.</b> Veicināt NVO ilgtermiņa attīstībai nepieciešamo resursu pieejamību									
	3.4.4.1. Atbalsts NVO resursu centru darbības kvalitātes un kapacitātes tīkla atbalstam.	Pieci NVO resursu centri – Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs, Rīgas reģiona atbalsta centrs, Ziemeļkurzemes atbalsta centrs, Zemgales NVO atbalsta centrs, Vidzemes reģiona atbalsta centrs – saņem valsts budžeta dotācijas ar mērķi atbalstīt reģionālo NVO darbību – konsultējot, informējot, veidojot nepieciešamās datu bāzes, nodrošinot pieredzes apmaiņu un labās prakses popularizēšanu utml.)	40,0	45,0	50,0	65,0	70,0	<b>IUMSI LS</b>	-
<b>3.4.5.</b> Sekmēt Latvijas pieredzes pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas jomā nodošanu ES kaimiņvalstīm									
	3.4.5.1. Slēgt sadarbības memorandus pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas jomā ar ES kaimiņvalstīm	Noslēgti sadarbības memorandi	Esošā budžeta ietvaros				<b>IUMSI LS</b>	ĀM	
	3.4.5.2. Īstenot sadarbības memorandus pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas jomā ar ES kaimiņvalstīm	Īstenoti memorandos noteiktie uzdevumi	-	30,0	40,0	50,0	60,0	<b>IUMSI LS</b>	ĀM

3.4. Administratīvo barjeru mazināšana NVO darbībā									
6.	3.4.6.1. Regulāri analizēt administratīvās barjeras NVO attīstībā un veikt pasākumus to mazināšanā.	Apkopota informācija, par administratīvajām barjerām NVO attīstībā un sagatavoti priekšlikumi tās mazināt.	Esošā budžeta ietvaros					ĪUMSILS	FM
3.4. Programmas ieviešanas un NVO sektora attīstības monitorings									
7.	3.4.7.1. Nodrošināt aktuālās informācijas koordinētu un regulāru apkopšanu par NVO sektoru. Veikt apkopotās informācijas analīzi un tās publicēšanu.	Veikta apkopotās informācijas par NVO sektoru analīze, tā publicēta ĪUMSILS mājas lapā.	Esošā budžeta ietvaros					ĪUMSILS	-
	3.4.7.2. Pētījums par Programmas ieviešanas gaitu.	Veikts pētījums par Programmas īstenošanas gaitu, vidustermiņa ziņojumam	-	12,0	-	16,0	18,0	ĪUMSILS	-
<b>Kopā (3.4.)</b>			<b>71,947</b>	<b>157,0</b>	<b>180,0</b>	<b>221,0</b>	<b>248,0</b>		
<b>KOPĀ III MĒRĶIM</b>			<b>177,933</b>	<b>336,0</b>	<b>340,5</b>	<b>364,0</b>	<b>405,5</b>		
<b>PAVISAM KOPĀ</b>			<b>258,926</b>	<b>787,5</b>	<b>976,5</b>	<b>962,0</b>	<b>1027,5</b>		

**Papildus finanšu resursi Programmā minēto pasākumu īstenošanai**

Eiropas Sociālā fonda darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 5.1.pasākums „Labāka regulējuma politika” un 5.2.pasākums „Cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana” 5.1.1.1., 5.2.2.2. un 5.2.2.3. apakšaktivitāšu ietvaros paredzēts atbalsts pilsoniskās sabiedrības stiprināšanai. Šo aktivitāšu īstenošanu nodrošinās SIF. Plānots, ka finansējumu katru turpmāko gadu varēs saņemt LBAS un LDDK reģionālo struktūru izveidei, apmācībām, pieredzes apmaiņas pasākumiem, ekspertīzei, semināru un konferenču organizēšanai, informācijas un publicitātes pasākumiem. Tāpat finansējums būs pieejams atklātā konkursā katru turpmāko gadu sabiedriskā labuma NVO līdzdalības resursu stiprināšanai, NVO līdzdalības veicināšanai ES sadarbības un attīstības sadarbības tīklos, NVO sniegto publisko pakalpojumu pielāgošanai kvalitātes standartiem, inovatīvu pakalpojumu attīstīšanai. Atklātā konkursā katru turpmāko gadu NVO varēs saņemt finansējumu savas kapacitātes stiprināšanā ES struktūrfondu finansēto pasākumu ietvaros.

Ar MK 2004.gada 16.novembra noteikumiem Nr.984 „Par Saprāšanās memorandu par Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta ieviešanu 2004.-2009.gadā starp Islandes Republiku, Lihtenšteinas Firsti, Norvēģijas Karalisti un Latvijas Republiku” un ar MK 2004.gada 9.novembra noteikumiem Nr.924 „Par Saprāšanās memorandu par Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta ieviešanu 2004.-2009.gadā, kurš izveidots saskaņā ar 2003.gada 14.oktobra līgumu starp Norvēģijas Karalisti un Eiropas Kopienu par Norvēģijas valdības divpusējo finanšu instrumentu 2004.-2009.gadā, starp Norvēģijas Karalisti un Latvijas Republiku” ir noteiktas prioritātes, kurās var saņemt šo finanšu instrumentu finansējumu - 6.prioritātes 2.apakšprioritāte ir „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana un sabiedrības integrācijas veicināšana saskaņā ar prioritātēm, kas noteiktas Latvijas pilsoniskās sabiedrības attīstības nacionālajā programmā, ieskaitot valodas apmācību”. Šīs prioritātes ietvaros ir izveidots NVO fonds ar kopējo finansējumu laika periodam no 2007.gada līdz 2011.gadam 4 654 581 LVL.



## Ceturtnā sadaļa. Uzdevumiem atbilstošs piešķirtā un papildus nepieciešamā finansējuma pamatojums

9.tabula

Rādītāji	Kārtējais gads, 2008.	2009.	2010.	2011.	Vidēji trīs gadu laikā pēc kārtējā gada
	(tūkst. latu)				
1	2	3	4	5	6
1. Izmaiņas budžeta ieņēmumos	258,9	0	0	0	0
2. Izmaiņas budžeta izdevumos	258,9	+528,6	+717,6	+703,1	649,8
3. Finansiālā ietekme	-	-528,6	-717,6	-703,1	-649,8
5. Detalizēts finansiālā pamatojuma aprēķins (latos) Papildus izdevumi kopā	258,9	528,6	717,6	703,1	649,8
Papildus izdevumi ĪUMSILS					

1.1.1. Detāls aprēķins	<p><b>NVO, valsts institūciju un pašvaldību sadarbības veicināšanai:</b></p> <p><b>2008.gadā</b> 1 konference –pašvaldību pārstāvjiem, konferencē plānoti ap 200 dalībnieki.</p> <p>1. Diskusijas vadītājs darba alga (vienreizēja)=200 LVL, darba devēja soc.nod. (24,09%)=48 LVL</p> <p>2. Papildus izmaksas: telpu un tehnikas īre=400 LVL, kafijas pauzes=500 LVL (2,5 LVL vienam cilvēkam),</p> <p>3. Izdales materiāli=200 LVL</p> <p>4. Komandējuma izdevumi: ceļa izdevumi pašvaldību pārstāvjiem (aptuveni 30 personas)= 152 LVL.</p> <p><b>Kopā: 1500 LVL</b></p> <p><b>2009.gadā</b> 1 konference –pašvaldību pārstāvjiem, konferencē plānoti ap 250 dalībnieki.</p> <p>1. Diskusijas vadītājs darba alga (vienreizēja)=200 LVL, darba devēja soc.nod. (24,09%)=48 LVL</p> <p>2. Papildus izmaksas: telpu un tehnikas īre=500 LVL, kafijas pauzes=625 LVL (2,5 LVL vienam cilvēkam),</p> <p>3. Izdales materiāli=275 LVL</p> <p>4. Komandējuma izdevumi: ceļa izdevumi pašvaldību pārstāvjiem (aptuveni 60 personas)= 352 LVL.</p> <p><b>Kopā: 2000 LVL</b></p> <p><b>2010.gadā</b> 1 konference –pašvaldību pārstāvjiem, konferencē plānoti ap 300 dalībnieki.</p> <p>1. Divu diskusijas vadītāju darba alga (vienreizēja) 200LVLx2=400 LVL, darba devēja soc.nod. (24,09%)= 96LVL</p> <p>2. Papildus izmaksas: telpu un tehnikas īre=550 LVL, kafijas pauzes=750 LVL (2,5 LVL vienam cilvēkam),</p> <p>3. Izdales materiāli=350 LVL</p> <p>4. Komandējuma izdevumi: ceļa izdevumi pašvaldību pārstāvjiem (aptuveni 65 personas)= 354 LVL.</p> <p><b>Kopā: 2500 LVL</b></p> <p><b>2011.gadā</b> 1 konference –pašvaldību pārstāvjiem, konferencē plānoti ap 400 dalībnieki.</p> <p>1. Divu diskusijas vadītāju darba alga (vienreizēja) 200LVLx2=400 LVL, darba devēja soc.nod. (24,09%)= 96LVL</p> <p>2. Papildus izmaksas: telpu un tehnikas īre=600 LVL, kafijas pauzes=1000 LVL (2,5 LVL vienam cilvēkam),</p> <p>3. Izdales materiāli=500 LVL</p> <p>4. Komandējuma izdevumi: ceļa izdevumi pašvaldību pārstāvjiem (aptuveni 80 personas)= 404 LVL.</p> <p><b>Kopā: 3000 LVL</b></p> <p>Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo plānots palielināt dalībnieku skaitu (no 250 2008.gadā līdz 400 2011.gadā).</p>	1,5	2,0	2,5	3,0	2,5
------------------------------	---	-----	-----	-----	-----	-----

<p>Integrācijas reģionālie koordinatori 5 plānošanas reģionos. Veiks NVO pārraudzības, uzraudzības un koordinēšanas darbu.</p> <p><b>2009.gadā</b> vienā reģionā:  1. Koordinatora alga (bruto)  600LVLx12mēneši=7200  darba devēja soc.nod. (24,09%)=  1734LVL  2. Pakalpojumu izmaksas (telpu īre u.c. izdevumi)  900LVLx12mēneši=10800LVL  3. Materiāli, kancelejas preces  60x12mēneši=720LVL  4. Vienreizēja pamatlīdzekļu iegāde (printeris 250LVL, portatīvais dators 800LVL, licence 300LVL, mēbeles 600LVL)=1950LVL  5. Komandējuma izdevumi:  633x12mēneši=7596  <b>Kopā: 30 000LVL</b>  <b>Pavisam kopā:30000LVLx</b>  5plānošanas reģioni= <b>150 000 LVL</b></p> <p><b>2010.gadā</b> bāzes finansējums no 2009.gada 140 250LVL (150000LVL - vienreizēja pamatlīdzekļu iegāde) un papildus izmaksas: 19 750 LVL , vienam koordinatoram 2009.gadā: 3950 LVL (19750:5plānošanas reģioni), vienā mēnesī: 329LVL, to sastāda:  1. Papildus pakalpojumu izmaksas 150LVL;  2. Papildus materiālu, kancelejas preču izmaksas 29LVL;  3. papildus komandējumu izdevumi: 150LVL  <b>Kopā: 160 000LVL</b></p> <p><b>2011.gadā</b> bāzes finansējums no 2009.gada 140 250LVL (150000LVL - vienreizēja pamatlīdzekļu iegāde) un papildus izmaksas: 29 750 LVL, vienam koordinatoram 2009.gadā: 5950 LVL (19750:5plānošanas reģioni), vienā mēnesī (5959 LVL/ 12mēnešiem): 496LVL, to sastāda:  1. Papildus pakalpojumu izmaksas 20 LVL;  2. Papildus materiālu, kancelejas preču izmaksas 96 LVL;  3. papildus komandējumu izdevumi: 200LVL  <b>Kopā: 170 000LVL</b></p> <p>Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo ar katru gadu paaugstinās koordinatoru darba intensitāte, atbildība un noslodze, būs jāveic papildus funkcijas, jauni uzdevumi.</p>	-	150,0	160,0	170,0	160,0
--	---	-------	-------	-------	-------

1.1.2.	<p><b>Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanai un/vai integrācijas programmu izstrādei pašvaldībās</b>  Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas un integrācijas projekti pašvaldībās (2008.gadā 4-5 pašvaldībām (katrā plānošanas reģionā vienai) piešķirtas valsts budžeta dotācijas, lai tās izstrādātu integrācijas programmas un/vai pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas programmas un uzsāktu to īstenošanu. Vidēji vienai pašvaldībai – 4600 LVL, katram projektam iespējams atšķirīgs finansējuma sadalījums).  <b>2009.</b> gadā atbalstītas 8-9 pašvaldības  <b>2010.</b> gadā 12-13 pašvaldības  <b>2011.</b> gadā 15-16 pašvaldības  Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo tiks atbalstīti vairāk projektu</p>	23,0	50,0	60,0	70,0	60,0
1.1.3.	<p><b>Ģeogrāfisko kopienu attīstības veicināšanai</b>  Valsts budžeta dotāciju piešķiršana atbalstam ģeogrāfisko kopienu attīstības projektiem sadarbībā ar vietējām pašvaldībām.  (Nodrošināta tādu NVO projektu īstenošana, kas vērsti uz NVO ilgtspējas stiprināšanu un dažādu finanšu avotu piesaisti, minimālais finansējuma apjoms vienam projektam 1000 LVL, maksimālais – 1500 LVL)  <b>2008.</b> gadā atbalstīti 3-5 projekti,  <b>2009.</b> g. palielinās projekta maksimālā summa – 4000 LVL, atbalstīti vismaz 5 projekti; <b>2010.</b> gadā, projekta maksimālā summa – 5000 LVL, atbalstīti vismaz 5 projekti, <b>2011.</b> g. atbalstīti vismaz 6 projekti (katrs 5000 LVL).  Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo palielinās iesniegto projektu minimālais un maksimālais finansējums, kā arī tiks atbalstīti vairāk projektu</p> <p><b>ĪUMSILS dalībai konkursā Sakoptākais Latvijas pagasts</b>  ĪUMSILS atzinība pašvaldībām nominācijā <i>Stipra pilsoniskā sabiedrība</i> (<b>2008.</b> gadā 1000 LVL x 5pagasti). <b>2009.</b> g. 4000 LVL vērtībā x 5pagasti; <b>2010.</b> - 4000 LVL vērtībā x 5pagasti; <b>2011.</b> g. - 5000 LVL vērtībā x 5pagasti.  Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo palielinās atzinību apjoms</p>	5,0	20,0	25,0	30,0	25,0
1.2.2.	<p><b>Brīvprātīgo darba veicināšanai</b>  Brīvprātīgā darba forumu organizēšanai 1 reizi divos gados (Forums par NVO sasniegumiem 2009. un 2011. gadā tiks organizēts veicot iepirkumu atbilstoši Publisko iepirkumu likumam).</p>	-	7,5	-	6,0	3,0

<p>Atzinības izteikšanai brīvprātīgo darba veicējiem.</p> <p><b>2008.g.</b> - aktīvāko brīvprātīgo un NVO organizāciju apbalvošana:  100 LVL vienam aktīvākajam brīvprātīgajam katrā plānošanas reģionā (kopā 500 LVL)  100 LVL vienai NVO katrā plānošanas reģionā (kopā 500 LVL)  kafijas pauzei – 230 LVL (paredzamais dalībnieku skaits –65, kafijas pauzes izmaksas vienam cilvēkam 3,5 LVL)  pasākums notiks ĪUMSILS telpās, īres izdevumi nav jāsedz.  <b>Pavisam kopā: 1230 LVL</b></p> <p><b>2009.g.</b> - aktīvāko brīvprātīgo un NVO organizāciju apbalvošana:  170 LVL vienam aktīvākajam brīvprātīgajam katrā plānošanas reģionā (kopā 850 LVL)  170 LVL vienai NVO katrā plānošanas reģionā (kopā 850 LVL)  kafijas pauzei – 300 LVL (paredzamais dalībnieku skaits –86, kafijas pauzes izmaksas vienam cilvēkam 3,5 LVL)  pasākums notiks ĪUMSILS telpās, īres izdevumi nav jāsedz.  <b>Pavisam kopā: 2000 LVL</b></p> <p><b>2010.g.</b> - aktīvāko brīvprātīgo un NVO organizāciju apbalvošana:  170 LVL vienam aktīvākajam brīvprātīgajam katrā plānošanas reģionā (kopā 850 LVL)  170 LVL vienai NVO katrā plānošanas reģionā (kopā 850 LVL)  kafijas pauzei – 300 LVL (paredzamais dalībnieku skaits –86, kafijas pauzes izmaksas vienam cilvēkam 3,5 LVL)  Īre: 500LVL.  <b>Pavisam kopā: 2500 LVL</b></p> <p><b>2010.g.</b> - aktīvāko brīvprātīgo un NVO organizāciju apbalvošana:  220 LVL vienam aktīvākajam brīvprātīgajam katrā plānošanas reģionā (kopā 1100 LVL)  220 LVL vienai NVO katrā plānošanas reģionā (kopā 1100 LVL)  kafijas pauzei – 300 LVL (paredzamais dalībnieku skaits –86, kafijas pauzes izmaksas vienam cilvēkam 3,5 LVL)  Īre: 500LVL.  <b>Pavisam kopā: 3000 LVL</b>  Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo palielinās piešķirto apbalvojumu apjoms, kā arī palielinās dalībnieku skaits, tā rezultātā 2010. un 2011.gadā nepieciešami līdzekļi īrei.</p>	1,23	2,0	2,5	3,0	2,5
---	------	-----	-----	-----	-----

	Pastāvīgu atbalstu brīvprātīgo darbības uzturētājiem nodrošināšanai (Piešķirtas valsts budžeta dotācijas NVO, kas ir aktīvas brīvprātīgajā darbā. <b>2009.g.</b> maksimālais finansējuma apjoms vienam projektam 2000 LVL, atbalstīti līdz 5 projekti), <b>2010.g.</b> atbalstīti 6 projekti, <b>2011.g.</b> atbalstīti 7 projekti. Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo tiks atbalstīti vairāk projektu	-	10,0	12,0	14,0	12,0
<b>1.2.3.</b>	<b>Kopienu fondu attīstības Latvijā veicināšanai, sekmējot pilsoniskas sabiedrības attīstību</b> Kopienu fondu darbības un savstarpējās sadarbības attīstībai, lai nodrošinātu pastāvīgu un neatkarīgu finansējuma piesaisti Latvijas reģionu vietējo sabiedrības grupu un NVO iniciatīvu atbalstam. Piešķirtas valsts budžeta dotācijas fondu darbības un savstarpējās sadarbības attīstībai, <b>2009.g.</b> atbalstīti 6 projekti. Minimālais finansējuma apjoms vienam projektam 3000 LVL, maksimālais – 5000 LVL., <b>2010.g.</b> – atbalstīti 13 projekti, <b>2011.g.</b> – atbalstīti 14 projekti Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo tiks atbalstīti vairāk projektu	-	30,0	65,0	70,0	55,0
<b>1.2.4.</b>	<b>Ziedošanas veicināšanai</b> Regulārai informācijas apkopošanai par ziedošanas rādītājiem (Regulāri tiek veikts ziedošanas monitorings un sabiedrībā izplatīti tā rezultāti. Pasākuma īstenošanai tiks veikts iepirkums atbilstoši Publisko iepirkumu likumam).  Ienākumu nodokļa atlaižu saņemšanas iespēju popularizēšanai (Izstrādāts, regulāri aktualizēts un izplatīts informatīvs materiāls, kas skaidro un popularizē ienākuma nodokļa atlaižu saņemšanas iespējas ziedotājiem. Pasākuma īstenošanai tiks veikts iepirkums atbilstoši Publisko iepirkumu likumam).  Informācijas kampaņai par ziedošanu sabiedrībai nozīmīgiem mērķiem. (Informatīva kampaņa, kura tiks organizēta veicot iepirkumu atbilstoši Publisko iepirkumu likumam). <b>2008.g.</b> kampaņa tiek īstenota piešķirtā finansējuma ietvaros; <b>2010.g.</b> , lai palielinātu pasākuma efektivitāti un to īstenotu, izmantojot visus mediju kanālus, paredzētajai valsts mēroga informācijas kampaņai nepieciešami 30 000 LVL.	-	2,0	2,0	2,0	2,0
		-	3,0	3,0	3,0	3,0
		5,5	-	30,0	-	10,0

1.3.1.	<p><b>Atbalsta materiālu skolotājiem par pilsonisko audzināšanu izstrādāšanai un regulārai aktualizēšanai</b></p> <p>ĪUMSILS starpinstitucionālās darba grupas ietvaros izstrādāts atbalsta materiāls par pilsonisku audzināšanu (2008.gadā sagatavots informatīvs materiāls HTML versijā, kas ir kā palīgmateriāls skolotājiem par pilsoniskas audzināšanas jautājumiem, ar mērķi veicināt pilsoniskās attīstības audzināšanu skolās. 2008.gadā informatīvā materiāla koncepcijas grafikā dizaina izstrāde, kopywriter – 3245,20 LVL, tehniskā maketēšana, tehniskā sagatavošana (HTML un CD versijas), programmēšana 2317,52 LVL un 100 gabalu CD disku ierakstīšana – 153,4 LVL. Kopā – 3816,12 LVL. 2007.g. izmaksāti 3052,9 LVL, 2008.g. jāizmaksā atlikušais – 763,22 LVL). <b>2010.g.</b> materiāla aktualizēšana un papildināšana, veicot <u>iepirkumu</u> atbilstoši Publisko iepirkumu likumam. <b>2011.g.</b> materiāla tulkošana un izdošana krievu valodā, izplatīšana, veicot <u>iepirkumu</u> atbilstoši Publisko iepirkumu likumam.</p>	0,763	-	6,0	5,0	3,6
1.3.2.	<p><b>Klašu audzinātāju paraugprogrammu izstrādāšanai un klases audzinātāju tālākizglītības kursu programmu saturu papildināšanai ar tematiem par pilsonisku izglītību un sabiedrību</b></p> <p>2009. gadā izstrādāta viena klašu audzinātāju paraugprogramma – 4000 LVL, 2009. gadā iesākts un 2010.gadā turpināts darbs pie vienas tālākizglītības programmas papildināšanas, kopā– 3000 LVL (1000 LVL 2009.gadā un 2000 LVL 2010.gadā).2010.gadā izglītoti 100 pedagogi – viena pedagoga izglītošanas izmaksas 30 LVL x 100 =3000 LVL.</p>	-	5,0	5,0	-	3,3
1.3.4.	<p><b>Vispārējās izglītības iestādēs sociālo zinību bloku un mācīšanas analīzi 4.,7., un 9. klasēm ieviešanai</b></p> <p>2009.gadā izstrādātas un apstrādātas anketas skolēniem, skolotājiem un vecākiem – 1400 LVL; Veikta atkārtota anketēšana 2010.gadā – 800 LVL; <b>2009.</b> sākta un <b>2010.g.</b> turpināta sociālo zinību bloka pilsoniskās sadaļas ieviešanas un mācīšanas datu analīze 4.,7., un 9. klasēm, kopā – 1800 LVL (2009.gadā 600 LVL, 2010.gadā 1200 LVL).</p>	-	2,0	2,0	-	1,3

1.4.1.	<p><b>Sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju līdzdalību pilsoniskajā sabiedrībā veicināšanai</b>          Atbalsts sociālās jomas NVO, sadarbības tīklu izveidei, projektiem, kuros kopā darbojas NVO un pašvaldība (<b>2008.</b> gadā <u>valsts budžeta dotāciju</u> ietveros tiks nodrošināts atbalsts līdz 2 NVO projektiem, kas vērsti uz sociālo problēmu mazināšanu sabiedrībā, maksimālais finansējuma apjoms vienam projektam– 6500 LVL), <b>2009.</b> g valsts budžeta dotācijas, atbalstīti vismaz 6 projekti, <b>2010.</b> g. – vismaz 7 projekti, 2011. g. – atbalstīti vismaz 9 projekti.          Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo tiks atbalstīti vairāk projektu</p>	13,0	40,0	50,0	60,0	50,0
2.1.3.	<p><b>NVO līdzdalību politikas izstrādāšanai un ieviešanai vietējā, reģionālā, nacionālā un ES līmenī sekmēšanai</b>          Atbalsts interešu aizstāvības NVO <u>Valsts budžeta dotāciju</u> ietvaros- <b>2008.g.</b> sniegts atbalsts līdz 8 NVO projektiem, kas vērsti uz dažādu sociālo grupu interešu aizstāvību, maksimālais finansējuma apjoms vienam projektam – 3250 LVL), <b>2009.g.</b> – atbalsts 16 projektiem, maksimālā summa 5000 LVL, <b>2010.g.</b> atbalsts 17 projektiem, maksimālā summa 5000 LVL, <b>2011.g.</b> atbalsts 18 projektiem, maksimālā summa 5000 LVL          Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo tiks atbalstīti vairāk projektu</p>	26,0	80,0	85,0	90,0	85,0



3.1.1.	<b>Apmācību, konsultāciju un metodiskai palīdzībai</b> Valsts pārvaldes darbinieku (ĪUMSILS, VID, UR, citi pēc nepieciešamības) izbraukumu semināri reģionos. <b>2008.gadā</b> 5 izbraukumi - pa vienam katrā reģionā. Viena semināra prognozēto dalībnieku skaits – 50, kafijas pauze – 100 LVL (2 LVL vienam cilvēkam), ceļa izdevumi – 50 LVL (mini autobuss), izdales materiāli - 50Ls, telpu īre – 100 LVL, administratīvie izdevumi – 20 LVL. Izdevumi vienam semināram – 320LVL <b>Kopā: 320 LVL x 5 = 1600 LVL</b>  <b>2009.gadā</b> 5 izbraukumi - pa vienam katrā reģionā. Viena semināra prognozēto dalībnieku skaits – 62, kafijas pauze – 124 LVL (2 LVL vienam cilvēkam), ceļa izdevumi – 50 LVL (mini autobuss), izdales materiāli - 62LVL, telpu īre – 120 LVL, administratīvie izdevumi – 44 LVL. Izdevumi vienam semināram – 400LVL <b>Kopā: 400 LVL x 5 = 2000 LVL</b>  <b>2010.gadā</b> 5 izbraukumi - pa vienam katrā reģionā. Viena semināra prognozēto dalībnieku skaits – 70, kafijas pauze – 140 LVL (2 LVL vienam cilvēkam), ceļa izdevumi – 50 LVL (mini autobuss), izdales materiāli - 70LVL, telpu īre – 190 LVL, administratīvie izdevumi – 50 LVL. Izdevumi vienam semināram – 500LVL <b>Kopā: 500 LVL x 5 = 2500 LVL</b>  <b>2011.gadā</b> 5 izbraukumi - pa vienam katrā reģionā. Viena semināra prognozēto dalībnieku skaits – 90, kafijas pauze – 180 LVL (2 LVL vienam cilvēkam), ceļa izdevumi – 50 LVL (mini autobuss), izdales materiāli - 90LVL, telpu īre – 230 LVL, administratīvie izdevumi – 50 LVL. Izdevumi vienam semināram – 600LVL <b>Kopā: 600 LVL x 5 = 3000 LVL</b> Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo palielinās semināru dalībnieku skaits.	1,6	2,0	2,5	3,0	2,5
--------	--	-----	-----	-----	-----	-----

3.1.2.	<p><b>NVO, īpaši SLO kompetences sekmēšanai - prasmes un zināšanas grāmatvedības, finanšu un juridiskajos jautājumus (tai skaitā atskaišu kvalitātes) uzlabošanai</b></p> <p>- 1) <b>2008.g.</b> izstrādāt rokasgrāmatu par SLO atskaišu veidošanu, nodrošinot rokasgrāmatas izplatīšanu un veicinot tās izmantošanu. 2) 2008.g. rezultātu prezentācijas seminārs. Par abām aktivitātēm tiks veikts iepirkums atbilstoši Publiskā iepirkuma likumam.</p> <p>- Konference SLO (<b>2010.g.</b> Prognozēto dalībnieku skaits 200 LVL, kafijas pauzes, pusdienas – 1000 LVL (5 LVL vienam cilvēkam), telpu īre – 500 LVL, viena vadītāja atalgojums – 400 LVL (divi vadītāji), izdales materiāli – 400 LVL, ceļa izdevumi dalībniekiem – 300 LVL.</p> <p>- Līdzfinansēt NVO, īpaši SLO apmācības ārpus Latvijas (stipendijas mācībām <b>2009.g.</b> 1000 LVL apmērā 13 NVO darbiniekiem, <b>2010.</b> un <b>2011.g.</b> atbalsts 10 NVO darbiniekiem);</p> <p>- Nodrošināt NVO, īpaši SLO ar konsultācijām juridiskās, grāmatvedības, sabiedrisko attiecību un organizāciju darbību jomās (Iepirkums veikts atbilstoši Publisko iepirkumu likumam ar nodibinājumu Ziedot.lv 2007.gadā par summu 8886 LVL, 2007.gadā izmaksāti 6500 LVL, <b>2008.gadā</b> jāizmaksā atlikušie 2386 LVL). <b>2009.g., 2010.g.</b> un <b>2011.g.</b> veikts <u>iepirkums</u> atbilstoši Publisko iepirkumu likumam.</p>	2,0	-	-	-	-
		-	-	3,0	-	1,0
		-	13,0	10,0	10,0	11,0
		2,386	10,0	8,0	10,0	9,3

	<p><b>NVO profesionālo izglītību, konsultāciju un metodiskās palīdzības nodrošināšanai</b></p> <p>- Līdzfinansētas 270 NVO juridiskās, grāmatvedības, sabiedrisko attiecību, organizācijas attīstības konsultācijām (1 NVO paredzētā līdzfinansējuma apjoms ir 51,8 LVL x 270 = 14000 LVL, <b>2009.</b>gadā līdzfinansētas 154 NVO, <b>2010.</b>gadā – 116 NVO).</p> <p>- Veicināta NVO kursa iekļaušanu biznesa vadības programmās, juridiskajās programmās un sabiedrības pārvaldības programmās augstākās izglītības iestādēs (kursa izstrāde 10 000 LVL, mācību kursa ieviešanas pasākumi 5 Latvijas augstskolās – katrs pasākums 5000 LVL, <b>2009.</b>gadā izstrādāts kurss un ieviešana veikta 3 augstākās izglītības iestādēs – 25000 LVL, <b>2010.</b>gadā – atlikušajās divās – 1000 LVL).</p> <p>- Līdzfinansējums 3 stipendijām gadā NVO pārstāvju studijām vadības zinātnēs (vienas stipendijas izmaksas 2000 LVL x 3 = 6000 LVL).</p>	-	8,0	6,0	-	4,6
		-	25,0	10,0	-	11,6
		-	6,0	6,0	-	4,0
<b>3.2.1.</b>	<p><b>NVO atpazīstamības veicināšanai</b></p> <p>Atbalsts viena NVO popularizēšanas pasākuma (NVO dienu, izstāžu, forumu u.c.) rīkošanai katrā plānošanas reģionā ik gadu. Maksimālais finansējuma apjoms vienam projektam – 2000 LVL, <b>2009.</b>g. atbalstīti 5 pasākumi, <b>2010.</b>g. atbalstīti 7 pasākumi, <b>2011.</b>g. atbalstīti 10 pasākumi. (Tiks veikts <u>iepirkums</u> atbilstoši Publisko iepirkumu likumam).</p> <p>Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo tiks atbalstīti vairāk pasākumu</p>	-	10,0	15,0	20,0	15,0
<b>3.3.2.</b>	<p><b>Līdzdarbības un uzdevumu deleģēšanas prakses attīstībai</b></p> <p>Analīze par līdzdarbības līgumiem un valsts un pašvaldību pasūtījumu praksi NVO griezumā – tās pārklājums, efektivitāte, lietderība un labās prakses popularizēšana (<b>2009.</b>g. Tiks veikts <u>iepirkums</u> atbilstoši Publisko iepirkumu likumam).</p>	-	5,0	-	-	1,6
<b>3.4.1.</b>	<p><b>NVO uzskaites sistēmu pilnveidošanai un datu ieguves par NVO lomu tautsaimniecībā nodrošināšanai</b></p> <p>Izstrādāt tiesisko regulējumu NVO klasifikācijas sistēmas ieviešanai, izveidojot starpinstitucionālu darba grupu. (Veikts iepirkums atbilstoši Publisko iepirkumu likumam, izpildītājs SIA Euro data, Līgums noslēgts par 3894 LVL 2007.gadā, atlikušos 1947 LVL izmaksājami <b>2008.</b>gadā).</p>	1,947	-	-	-	-

3.4.2.	<p><b>NVO sektora attīstības ārpus lielajām pilsētām veicināšanai</b>          Atbalsts Lauku NVO atbalsta programmai (<u>valsts budžeta dotāciju konkurss – 2008.g.</u> nodrošināts atbalsts līdz 10NVO, kuras darbojas ārpus Rīgas pilsētas robežām un to darbība vērsta uz pilsoniskās sabiedrības stiprināšanu, maksimālais finansējuma apjoms vienam projektam – 3000 LVL, minimālais – 1500 LVL). <b>2009.g.</b> – 23 NVO, <b>2010.</b> un <b>2011.g.</b> – 30 NVO.          Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo tiks atbalstīti vairāk projektu</p>	30,0	70,0	90,0	90,0	83,3
3.4.4.	<p><b>NVO ilgtermiņa attīstībai nepieciešamo resursu pieejamības veicināšanai</b>          Atbalsts NVO resursu centru darbības kvalitātes un kapacitātes tīkla atbalstam. (Pieci NVO resursu centri – Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs, Rīgas reģiona atbalsta centrs, Ziemeļkurzemes atbalsta centrs, Zemgales NVO atbalsta centrs, Vidzemes reģiona atbalsta centrs – saņem <u>valsts budžeta dotācijas ar mērķi atbalstīt reģionālo NVO darbību – kopulējot, informējot, veidojot nepieciešamās datu bāzes, nodrošinot pieredzes apmaiņu un labās prakses popularizēšanu utml. 2008.g.</u> - 8000 LVL x 5 NVO resursu centri), <b>2009.g.</b> – 9000 LVL x 5 NVO resursu centri; <b>2010.g.</b> – 10000 LVL x 5 NVO resursu centri; <b>2011.g.</b> 13000 LVL x 5 NVO resursu centri;          Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo katru gadu palielinās finansējuma apjoms</p>	40,0	45,0	50,0	65,0	50,0
3.4.5.	<p><b>Latvijas pieredzes pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas jomā nodošanas sekmēšanai ES kaimiņvalstīm</b>          Īstenot sadarbības memorandus pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas jomā ar ES jaunajām kaimiņvalstīm (<u>Valsts budžeta dotāciju konkurss NVO atbalstam sadarbības jomā</u>), <b>2009.g.</b> atbalstīti 3 projekti pa 10 000 LVL, <b>2010.g.</b> 4 projekti pa 10 000 LVL, <b>2011.g.</b> 5 projekti pa 10 000 LVL.          Finansējuma izmaksas katru gadu palielinās, jo tiks atbalstīti vairāk projektu</p>	-	30,0	40,0	50,0	40,0
3.4.7.	<p><b>Programmas ieviešanas un NVO sektora attīstības monitoringam</b>          Pētījums par Programmas ieviešanas gaitu - vidusposma ziņojumam (Veikts <u>iepirkums atbilstoši Publisko iepirkumu likumam</u>). <b>2011.g.</b> pētījumā paredzēts ievākt plašāku informāciju.</p>	-	12,0	-	16,0	9,3
<b>Papildus izdevumi VK</b>						-

2.1.1.	<b>Augstas kvalitātes un efektivitātes NVO un valsts pārvaldes sadarbības veicināšanai</b> Izstrādāt un regulāri aktualizēt rokasgrāmatu centrālajai valsts pārvaldei "Sabiedrības līdzdalība politikas veidošanā, tai skaitā ES līmenī - rokasgrāmata valsts pārvaldes darbiniekiem", labās prakses piemēru iekļaušana, nodrošinot rokasgrāmatas izplatīšanu un ievērošanu (iepirkums saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu)	-	-	3,0	3,0	2,0
2.1.2.	<b>Sabiedrības līdzdalības kvalitātes paaugstināšanai</b> Pētījums par sabiedrisko apspriežu praksi, iekļaujot labās prakses piemērus valsts līmenī, kā arī rekomendācijas sabiedrisko apspriežu mehānisma un prakses pilnveidošanai, tai skaitā vienas sabiedrisko apspriežu jomas detalizēta izpēte (Veikts iepirkums atbilstoši Publisko iepirkumu likumam)	-	-	-	25,0	8,3
2.1.4.	<b>Atgriezeniskās saites nodrošināšanai, informēšanai par līdzdalības rezultātiem</b> Atgriezeniskās saites nodrošināšana - jautājumu iekļaušana centrālās valsts pārvaldes rokasgrāmatā. Konferenču materiālu un labās prakses vadlīniju iekļaušana centrālās valsts pārvaldes darbiniekiem paredzētajā rokasgrāmatā (pasākuma īstenošanai tiks slēgts pakalpojuma līgums)	-	5,0	1,0	-	2,0
2.2.1.	<b>Lai NVO un plašai sabiedrībai ir savlaicīgi pieejama kvalitatīva informācija, kas nepieciešama līdzdarbībai un līdzdalībai valsts pārvaldes institūcijās - nodrošināšanai</b> Līdzdalības portāla izveidošana, virtuāla diskusiju telpa publiskajā pārvaldē (tiks veikts iepirkums saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu)	-	10,0	90,0	-	33,3
<b>Papildus izdevumi SIF</b>						
3.3.1.	<b>NVO iespēju iegūt ārvalstu finansējumu paplašināšanai</b> Īstenot SIF administrēto NVO līdzfinansējuma programmu	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<b>Papildus izdevumi IZM</b>						

1.3.1.	<b>Atbalsta materiālu skolotājiem par pilsonisko audzināšanu izstrādāšanai un regulārai aktualizēšanai</b> Izplatīt atbalsta materiālus pedagogu konferencēs un citos pasākumos, kā arī veicināt to izmantošanu, regulāri aktualizēt informāciju, iespējams tulkot materiālu krievu valodā. (1 informatīvs seminārs katrā reģionā 2009.gadā un 2011.gadā, Gadā 5 izbraukumi - pa vienam katrā reģionā. Ceļa izdevumi un dienas nauda valsts pārvaldes darbiniekiem -100Ls, kafijas pauzes, pusdienas -150Ls, papildus izdales materiāli - 50Ls, honorāri lektoriem – 100, kopā viena semināra izmaksas: 400Ls x 5, 1000LVL tulkojumam 2009.gadā)	-	3,0	-	5,0	2,6
1.3.4.	<b>Tā, lai bērni un jaunieši apgūst zināšanas, prasmes un attieksmi, kas nepieciešamas dzīvē pilsoniskās sabiedrības jomā veicināšanai</b> Atbalsts iniciatīvām mācību gada ietvaros, kurās kopā darbojas skola, NVO un pašvaldība. Piešķirtas dotācijas skolu-pašvaldību un NVO projektiem, atbalstīti vismaz 4 projekti	-	10,0	12,0	14,0	12,0
<b>Kopā (bez ESF līdzekļiem, bez 3.1.1. punkta)          Tai skaitā vienreizējie izdevumi 2008.g</b>	<b>258,9          3,9</b>	<b>787,5</b>	<b>976,5</b>	<b>962,0</b>	<b>908,7</b>	

### **Piektā sadaļa. Pārskata sniegšanas un novērtēšanas kārtība, programmas aktualizācijas kārtība**

Informatīvo ziņojumu par programmas izpildi MK iesniedz reizi divos gados - vidusposma informatīvo ziņojumu līdz 2010.gada 1.aprīlim par 2008. un 2009.gadu, bet gala informatīvo ziņojumu līdz 2012.gada 1.aprīlim par 2010.-2011.gadu.

Lai nodrošinātu stratēģiski svarīgu lēmumu pieņemšanu, ĪUMSILS ir izveidojis konsultatīvu institūciju - Pilsoniskās sabiedrības padomi. PSP līdz šim veica Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas politikas pamatnostādņu un valsts programmas „Pilsoniskās sabiedrības stiprināšana 2005.-2009.gadam” ieviešanas uzraudzību. PSP tiek saglabāta kā viens no uzraudzības mehānismiem Programmas ieviešanai.

Īpašu uzdevumu ministrs  
sabiedrības integrācijas lietās

O.Kastēns

Īpašu uzdevumu ministrs sabiedrības integrācijas lietās	Sekretariāta vadītāja	Juridiskā dienesta vadītāja	Par kontroli atbildīgā persona	Atbildīgā amatpersona
O.Kastēns	I.Liepa	N.Dubina	N.Dubina	R.Klimkāne

16.04.2008 12:00  
11649  
A. Zaķe, 67365339  
agate.zake@integracija.gov.lv